

Պիր տէ հայլանլարըն վէ խոսսուտա ա-  
տէմին 'աղալարընըն 'աճայիւ թէրքիպաթը-  
նա նաղար էլլէ : Ճէսէտճէ իւշ պէլլի դա'ի-  
տէլէր օլուպ, պուռլար հէր նէ գաստար եհք-  
տիկէրինտէն քիւլլիյէն ֆէրզլի իսէլէր տէ,  
քէմալը իթթիհատ ու թէնասիւպ իւզըն  
պուլուռնմագտա տըրլար : Եռմուրթատա  
եհքտիկէրինտէն միւսաւլի մէսաֆէտէ իւշ  
խաթթլարըն թէշէքքիւլիւ հայաթըն պէտ'ի-  
նէ 'ալամէթ տիր : Պու խաթթլարըն պիրի պիր  
պօրու շէքլինի ալըր քի, պու գանըն պտշ-  
լանկըճը օլմագլէ անտէն մանգումէ ի տէմաի-  
յէ, եա'նի գան ճէտվէլլէրի թէշէքքիւլ էտէր :  
Էվլէլ էմրտէ անտէ իլէրի կէրի սիւրիւքէ-  
նէն պիր գան տամլասը միւշսահատէ օլու-  
նուր, վէ պա'տէհու տամարլար վէ շահ տա-  
մարլար մանգումէլէրի թէշէքքիւլ էթմէքլէ  
գանա մէվէլլիւտ իւլ հումուգէ իլնոգ օլուռ-  
մասը իլիւն գան ագ ճիյէրէ տէօքիւլիւր : Սն-  
տէն ոճնկրա պու տամար վէ շահ տամարլար  
ճէսէտլին ալ էտ տէվամէքլմէքտէ օլան դըսմ-  
լարընը թա'միր վէ թէճտիտ էթմէք իլիւն  
լաղըմ օլան մատտէլէրի կէօթիւրիւպ կէթիւ-  
րիրլէր : Շահ տամարլար պիր չըմէնտըֆէր  
չիրքէթի կիպի հէր պիր մէրքէգտէ պրազըլ-

մագ իւզրէ ճէսէտին միւսիւն ճիւղ մահալէրի-  
նէ, քէմիք վէ 'աղալէլէր, տիւ, թըրնագ, կէօզ  
վէ սաչ իչիւն լազըմ՝ օլան մատտէլէրի կէօ-  
թիւրիւրէր: Անէր քէնտի խըտմէթլէրիստէ  
հիչ պիր խաթա էթմէլիպ, հէր պիր փաքէթի  
քէնտի կէրիսէ թէսլիմ էտէրլէր: Հիչ պիր  
տէֆա սապտիւլըն դալգաղընտա կէօզիւ-  
նիւ եա սաչընը ֆէրգլի պիր ընէքտէ պուլ-  
մագսըն: պու իչիւն նէ եօլտա իճրա օլուն-  
տըղը ինսանի 'աղլա սըղմագ:

Եռմուրթատա կէօրիւն իրիւն խաթթ-  
տան մանգուլէ ի ասապէ թէվէլլիւտ էտէր.  
քէմիքլէր վէ սինիլէր տախի պու մանգու-  
մէյի շամիլ տիրլէր: Փէք 'ամիւ պիր սու-  
րէթտէ իրատէթ սինիլէր վասըթասըլէ  
պէնտէն ասապէլէրէ միրուր էտէր: Փարզ  
էտէլլիմ քի, պէն պիր քիթապ թէ'լիֆ էթ-  
մէքտէ իմ: Ֆիքրիստէ կէնի կէնի թոսապ-  
վուրլար զուհուր էտէր. անլէրին նէրէտէն  
օլտըղընը անկալամամ: Պու թասապվուրլար  
պիր տա'լիւր ի պալատան կէլիլէր կիպի ֆիք-  
րիմէ իլիագ օլունմագտա տըրլար: Քէնտի ա-  
ղատ իրատէթիմէ անլէրին պա'ղըսընը իւ-  
թիլար, վէ պա'ղըսընը ընտա էտէրլիմ: Տիգ-  
դաթըմը հէր շէյտէն շէքիպ քէնտիմի մատ-  
տէմէ թէսլիմ էտէրլիմ: պէօյլէնէ էլիստէ օլան  
մատտէ հէր նէ իսէ, կէրէք պիր հիքեպէ, կէ-  
րէք շիւր, վէ կէրէք պիր վա'գ, էվլէնէթաս-  
միմ էտիլէն պիր նէթիճէ մուճէպլինճէ իքմալ  
օլունուր: Հէման պու վագըթտա միւնասիպ  
լուղէթլէր պուլմաղա չալըշըրմ: գուվլէ ի  
հաֆըզէմէ միւրաճա'աթլէ մատտէյի իզա'ն ի-  
չիւն թէսլիլէր արարըմ: Սէնէլէր էվլէլիլիթ-  
միւն եա օղունուլ ֆագաթ ուղուն վագըթտան  
պէրու հագընտա ասլա տիւլիւնմէմիշ օլտը-  
ղըմ կիւղէլ պիր իպարէ պիրտէն պիրէ խաթթը-  
մա կէլիւր: «Հա, խաթթըմա կէլիւր ֆիլան վագըթ-  
տա շէօյլէ եա պէօյլէ օլտու», եախօտ «ղիքը է-  
տէրլիմ» տէմէք զօլայ տըր: Փագաթ գուվ-  
լէ ի հաֆըզէ նէ 'ամալիպ պիր սըրը տըր:  
Պիր շէյ զիքը էթմէք խաթթըն, եախօտ  
թա'պիր ի ակէրլէ, ֆիքրիստէ պիր շէյ օլ-  
տըղընը տէրք էտէրսին, ֆագաթ անըն նէ  
օլտըղընը պիրմէղսին: Ինճու արամագ իչիւն  
Հինա տէնիլինէ էնէն տաղըճ կիպի աչաղը  
աչաղը էնէր, վէ նիհայէթ խաթթիլինի պու-  
լարագ տըլարը չըղարսըն: պա'տէնու սըրա  
պու թասապվուրը քեաղըտա նագլ էթմէյէ  
կէլիւր: Պու կէօրիւնմէղ թասապվուր փէք  
'ամիւ պիր թարղտա ագ տամարլարա մէն-  
սուպ օլան սէյպլ պիր մատտէ վասըթասըլէ  
էլիսէ, վէ անտէն գալէմէ իլիագ օլունմագլէ  
նիհայէթ պէյաղ քեաղըտ իւղէրինտէ սիյահ  
եաղըլար շէքլինտէ օլթոյա չըղար: Պու նէ  
ղարիպ վէ զուվլէ ի 'աղլիլէնին տէքընի  
մուղթէտիր օլումաղը պիր վագը'ա տըր:

Թէրթիպաթ ը հայլանիլէնին իւլիւնճիւ  
չիւ'պէսի մանգուլէ ի զըտալիլէ (պէսլէյիճի),  
եա'նի թա'ամը, ճէսէտի թէրքիպ էտէն միւս-  
թէլիֆ մատտէլէրէ թէսլիլ էտէն քիմէախա-  
նէ տիր: Նէ սէպէստէն պէօյլէ եարատըմը  
օլտըղըմը պիրմէղ իսէք տէ, 'ուղլի մախլու-  
ղըն ճիւղէսինին տախի մանգուլէ ի զըտալի-  
լէ թա'թընտա պուլունտըղընը միւնաստէ  
էտէրլիւ: Հայլանլարըն էն ուֆաղը պիլէ  
թա'ամա միւնթաճ տըրլար, վէ իթ'ամ օլուն-  
մատըղարը հալտէ էօլիւրլէր: Աղաճլար վէ  
ֆիլտանլար տախի զըտալի միւնթաճ տըրլար:  
վէ անլէր տախի իչպու պէսլէյիճի գուվլէթ-  
տէն մահրուճ գալարըղարընտա գուրուրլար:  
Փագաթ հէր կէրտէ տախի պէսլէյիճի գուվ-  
լէթ վար տըր: Շիմալի տէնիլլէրտէ եաչա-  
յան ճէսլիմ ատա պալըղարընտան, կէօզէ  
կէօրիւնմէղ տէրէճէտէ ուֆաճըղ հայլանճըղ-

լարա վարընճայա գատար հայլանաթըն ճիւ-  
լէսի իչիւն տախի միւնասիպ զըտա էվլէլտէն  
թէսլիլէ էտիլմիշ տիր: «Բըղղարընը վագըթ-  
նա վէրմէքլիլին իչիւն ճիւղէսի սանա միւն-  
թաղիւր տիրլէր: անլէրէ ինսան էթտիլինտէ  
տէվլիլիլէր: Էլիսի աչաղընտա նի'մէթ ի-  
լէ սոյարլար»: Եագընլարտա տէրեւնըն  
սաթ'ընտան 45,000 գատէմ աչաղըտա սաթ-  
աղըղ վէ մի'տէտէն 'իպարէթ օլան պալըղար  
պուլունմուլ տըրլար: Պիւթիւն քեա'լինաթ-  
տա պիր պէօյիւք գա'լտէ, եա'նի ինթիլաճ  
վէ տէֆ' ի ինթիլաճ գա'լտէսի հիւքմ սիւր-  
մէքտէ տիր:

Նէթիճէ ի քէլամ, թապի'աթտա պիր պա-  
սըրէթ, թէրթիպաթ, պիր ուսուլ պիր գա'լտէ  
վէ նիլգամ, թապի' ի ակէրլէ, հէր շէյտէ պիր  
'իւմ միւնասէտէ օլունմագտա տըր: Հէր նէ-  
րէտէ պիր միւնասէպէթ կէօրիւր իսէք, ան-  
տէ պիր մագսէտ օլտըղընը իսթիլիթաճ էտէ-  
րիւ: Թապի'աթ միւնասէպէթլէ տօլու տըր:  
շէօյլէ քի անլէրտէ պիրէր մագսէտ օլտըղը-  
նը իսթիլիթաճ էթմէմէք էտէմէյիլ:

Պունտան պիր գալ սէնէ էվլէլ, անտէ ին-  
սան էտէրի կէօրիւրմիւլ օլմայան ֆիլան պիր  
թապաղաթ իւլ արզ 'ասընա միւթէ'ալիլի  
գուլ իչիւնտէ քէսմէք, տէօյմէք, վէ իւլիլթ-  
մէք իչիւրինէ միւնասէպէթի օլան պիր թա-  
ղըմ թալ 'ալէթլէր պուլունտու: Պու 'ալէթ-  
լէրին պիր մագսէտ իմա էթտիլի, վէ պէօյլէ-  
ճէ օ 'ասընա էվլէլ տախի ինսանըն մէվ-  
ճուտիլէթի իսթիլիթաճ էտիլտի: Միւնասէ-  
պէթ վէ մագսէտ գա'լտէսինին նէթիճէսի  
զարուրի տիր:

Փագաթ 'Տարլին պու գա'լտէնին պաթըլ  
օլտըղընը իսպաթլէ ճիւղէ պու միւնասէպէ-  
թի 'աղլա մէնսուպ էթմէք լաղըմ կէլմէյիլ,  
անլէրին միրա գա'նուր իլէ, թէսլիլաթ վէ  
թապի' ի ինթիլիպ իլէ օլտըղընը իսպաթ  
էթտիլ, տէնիլմէքտէ տիր: Միւնասիլէյիլին գալ-  
լինճէ 'ուղլի, եա'նի հայլանաթ վէ նէպա-  
թաթ 'ալէթլի իչպու իւլ մէպտէ իլէ քէմուլէ  
վասըլ օլմուլ տըր: Փարզ էտէլլիմ քի Տար-  
լինին պու իսպա'սըր տօղրու օլուն: Փա-  
գաթ պու հագիլաթ նէ գատար տուրապի-  
լիւ: պունտան կէթիլիլէնէք նէթիճէ եաղը-  
նը ֆիլան իսպուսի շարթլար իլէ ֆի-  
լան շէյլէրին հուսուլէ կէլէ պիլմէսի տիր:  
Քիւլիլէքտէն պէօյիլմէք վէ նէշլ ու նիւմա  
պուլմագ ուսուլը պիլա շիւպէն թապի'աթտա  
հէր կէրտէ միւնասէտէ օլունմագտա տըր:  
Թօլունմտան եա եռմուրթատան թէվլէլլիւտ  
էթմէյէն հիչ պիր ֆիլտան եա հայլան եօգ  
տըր: Փագաթ պիր շէյ նէշլ ու նիւմա պուլ-  
մագ իչիւն էվլէլտէն մէվճուտ օլմագ կէրէք  
տիր: Էօրտէք եռմուրթատան պիր գար-  
թալըն թէվլէլլիւտ էթմէսի միւնթիլին օլմաթը-  
ղը կիլիլ, իսպուս աղաճընը տախի էլմա  
թօլունմտան հաթըլ օլմաթը միւնթիլիլ տիր:  
Էյէր քեա'լինաթ կաղ նէվլինտէն օլան փէք  
ճիւ'ղի պիր մատտէտէն հաթըլ օլմուլ իսէ,  
փալամուլ տաղաճընը պիր թէք փալամուլթ-  
տա մէվճուտ օլտըղը կիլիլ, քեա'լինաթըն տա-  
լի մէքըլը կաղ նէվլինտէն օլան մատտէտէ  
մէվճուտ օլմաթը լաղըմ տըր:

Չէման ը գատիլ 'իւմ ի իլահի մու'ալլիլիլէ-  
րի Ալլահա քեա'լինաթըն խարիճլինտէ պու-  
լունտան վէ գաթէն մէվճուտ մատտէլէրին  
պանիլի օլան պիր գաթ նագաղըլէ պալմագ-  
տա իտիլէր: Փագաթ չիմաթիլ 'իւմ ի իլահի  
մու'ալլիլիլէրի Ալլահա մախլուգաթըն հէր  
զըսմընտա հաղըր վէ նագըր օլարագ, ճիւմ-  
լէսինի զապթ ու իտարէ էտէն պիր գաթ  
նագաղըլէ պալմագտա մէյալ պուլունմագտա  
տըրլար: շէօյլէ քի կիլթիլիլէն իլահի հուգու-

րըն էթրաֆըմըտա վէ տէրունիլիլտէ հա-  
ղըր օլտըղընը հիսս էթմէքտէ իլ: Ալլահը  
քէնտի մախլուգաթընտա մէվճուտ հիսս էթ-  
մէք ճանա պիր իսպաթըլ պախշ էթմէքլէ  
պէրապէր, անը կէօրիւնմէղ վէ էպէտի օլան  
շէյլէրէ տախի պիր իթթիհատա կէթիլիլ:  
Պու հիսսիլաթ 'էօմիլ խալալաթ վէ թա-  
սալվուրաթլէ մէմու գըլմագլէ, Էլիլէյէ  
գուվլէթ վէ մէսէրէթպախշ օլան խօշ անէնք-  
լէրլէ տախի մէմու գըլար:

ՓՐՕԹԵՍՈՒԱՆԹԼԳԼՆ ԹԻԻՐԻՒՍՏԱ ՕԼԱՆ  
ՄԵՄՈՐԻԹԵԹԻ  
4.

Սալիսէն, Փրօթէսթանթըղըն թիւրքիտա  
օլան մէ'մուրիլէթի, Էլիլիլէրի քէնտի միլլէթ  
վէ եա 'ատէթլէրինի թէսլիլ էթմէյէ թահրիք  
էթմէք տախի տէյիլ տիր: Թիւրքիտա մուղիմ  
Ինճիլի ճէմիլէթլէրտէն 'իպարէթ Փրօթէս-  
թանթ «միլլէթի» պուլունտըղընը պիլիլիլ,  
վէ պէօյլէ պիր հէյ'էթլին վագթ ու հալա միւ-  
նասիպ օլտըղընը տախի հիսս էտէր իսէքտէ,  
պիլ քէնտիմիլ պունա մէճպուրի պիր մա-  
ղարաթ նագաղըլէ պաղարըլ: Փրօթէս-  
թանթլարըն ալը պիր միլլէթ սալըմաթը  
Թիւրքիլայա 'ա'լիւ պիր շէյ օլուպ, իսպուսի  
սէպէպլէրտէն նէշ'էթ էթմիշ տիր քի, պու  
սէպէպլէր սա'լիլ խրիսթիլան տիլարլարըն  
էքսէրլինտէ եօգ տըր:

Իչպու հալ ու քէյֆիլէթլէրտէն պիրինճիլի,  
քիլիսէ վէ միլլէթլին Էլիլիլէրին միւթթէհիտ  
սալըմաթը օլուպ, պու թասապվուր տախի  
Թիւրքիլայա մախսուտ տըր: Ինկիլթէրա ֆար-  
լամէնթլինտէ Փրօթէսթանթ, Գաթօլիք, վէ Են-  
հուտի ա'ղալար պուլունուր իսէ տէ, ճիւլմէսի  
տէ'Ինկիլթ օլտըղընընտան, ֆիլան ա'ղա հա'նիլը  
քիլիլիլէ մէնսուպ տըր տէյիլ սու'ալ էտիլմէ-  
յիլ, անճագ հա'նիլը ֆըրգա ի սիյալիլէյէ  
մէնսուպ տըր տէյիլ սու'ալ էտիլիլ: Ալթթ-  
րիտա պիր գալ միլլէթլէր թէմէքըլին էթ-  
ալիլէրինտէն, Ալթթրիտա պու իսպուստա  
տիւլլէ ի սա'լիլէյէ նիսպէթէն գա'լիֆ տիր:  
պու ճիւլմէ իլէ պէրապէր օրատա տախի  
մէզհէպ մէս'էլէսի քիլիլէն ալը տըր: Մա-  
ճարիսթանը պիր Փրօթէսթանթ, վէ Մաճա-  
րիսթանը պիր Գաթօլիք, իրիսի տէ միւնա-  
վաթ իւզրէ Մաճար սալըլը: Ալման Գաթօ-  
լիք, վէ Ալման Լուտերական, Լէհիլ Գաթօ-  
լիք, վէ Լէհիլ Ենհուտիլէր իչիւն տախի պէօյ-  
լէ տիր: Փագաթ Թիւրքիլայա խրիսթիլան-  
լարըն հալը պէօյլէ տէյիլ տիր: Խրիսթիլան-  
լարըն միլլէթ վէ մէզհէպլէրի հէման պիր  
հուտուտ թահթընտա պուլունմագտա տըր-  
լար:

Մուհամմէտիլէր իչիւն պէօյլէ տէյիլ տիր,  
վէ պէօյլէ օլումաթը հիւքիւմէթէ մէն-  
ֆա'աթլը օլմուլ տըր: Թիւրքիտա պուլուն-  
տան 'Օսմանը, Քիւրտ վէ Մարալար արա-  
սընտա հէր նէ գատար պա'ղը մահալէրտէ  
զըղղանճըղ վար իսէ տէ, անլէրին ճիւլմէսի  
տէ պիր մէզհէպ իլէ միւթթէհիտ տիրլէր:  
Փագաթ խրիսթիլանլար արասընտա մէզհէ-  
պլինի թէք էտէն միլլէթլին թէք էթմիշ  
սալըմագտա տըր: Միլլէթլիլէրտէն զըսմէն  
եախօտ քիլիլլէն պրաղըմը օլանլար քէն-  
տիլէրին հագգ ու սէլահիլլէթլէրինին ինագգ  
էալիլէճէյիլէ չիւպհէյէ վարըլար, պէօյլէլէր  
հէման պիր մէզհէպ վէ միլլէթլէ 'ա'լիւ օլան  
պիր իլէ պիր միւնագա'այա թուլթուլալար,  
քէնտիլէր հագգընտա պիլթարաֆանէ պիր  
հիւքմ վէրիլմէյէնէք տէյիլ գօրղըղարըն-  
տան, ալալ պիր միլլէթ, եա'նի թէքմիլ սէ-  
լահիլլէթլինէ մալիք օլա պիլէճէքլէրի, վէ մէշ-  
րուճ ա'ղալարը սալըլա պիլէճէքլէրի, հէմա-



՝ամենայնիցս պիտի ֆրանսիացի դատար մոտենալու զամ և զտիւղիկն ոչամայաճաղը կիպի, պիտի միւտտեթի ի մոտայնէն զարփնտա ետիւրս թէպիւմ էտեճէքլէրինէ տա՛րի վերտիքլէրի վա՛տարա փէք տէ ինանըլամուզ: Պու սէ- պէպտէն տէմիր եօլու միւթէղիմլէրի Ալմա- նիալըլարգատար դուլիլէթի ուտուգլարըլիւն տէյիլ, վէ լաքին անլէր գատար քէնտի իւլէ- րինէ միւտտալէլէ էտեճէք 'էօլը վէ պէհանէ- լէր կէթիթմէտիքլէրինտէն, ինկիլզ իշճիլէրի- նի միւրաճճա՛ն սայարլար:

Շու սօն սէնէլէրտէ վազթըլլէ Ալմանիա- լըլարը թէղիւն էտէն սափվէթ ի գալս վէ սատէլիք սըֆաթ ը մոխսուսէսի պօղուլմըլ տըր: Ալմանիանըն քիպը ու դուրուրընը ար- թըրան էսպապը մուճիպէ չօգ տըր: Պիր չօգ քիւլիւք էմարէթլէրէ պէօլիւնմիւլ զ- տուղը հալտէ, հէր պիր էմարէթլին քէնտիլէ- րինէ մախսուս տար էլ ֆինուսլարը, 'ալի մէք- թէպլէրի, 'ալիմլէրի, վէ մէհնուր միւ'էլլիֆլէ- րի ուտուղը կիպի, փրէնսլէրի տախի հէր նէ գատար միւթէֆէնիւնի դէվաթտան ուլմասա- լար պիլէ, երինէ մէ'արիֆիլէրլէր ուլուպ էհալիյի 'ոլլուս ու ֆինուսա թէլլիլզ էթմէքտէն միւ- թէլէլլիլզ ուլուրլար: Հէր պիր փոյիթաթ պիր վէյմէր, ետիւս թիւթօնլարա մախսուս ուլան պիր Աթինա ուլմաղը քէնտիլին հէտէֆ ի մազսէտի տէյիլ իթիթիսաղ էթմիլ իտի:

Պուստան մա'տա հէր պիր էմարէթտէ աս- հապ ը ֆինուս ու մէ'արիֆտէն պիրէր հէյ'էթ թէլէքքիւլ էտէրէք, պու հէյ'էթլէր պիրի- պիրլէրինէ նազար ը հալրէթ վէ մուհապլէթ- լէ պազարլար իտի: Մէքքիւր հէյ'էթլէրին տ'զալարը քէնտիլէրինէ մուստիլ փէք աղ դալմ ու գապիլէ պուլա պիլտիքլէրի ճիհէթ- լէ քէնտի ֆէզա'իլ վէ մէղիլէթլէրի հազգըն- տա փէք երեքսէք պիր ֆիքրտէ պուլուսմա- ղա պաշտալար, վէ քէնտիլէրինի սէվէնլէր էքսէրլէյէ մէտն ու սիթայիլլէրլէ մուգտպլէլէ էթմէյէ հաղըր իտիլէր: Մէ'մուլ ուլուսա պիլ- տիլի իւղը, շա'րլէր վէ ըօմանճըլար եալը- նըլ լուլթ ու 'լնայէթլէրինի կէօրտիւքլէրի դէվաթը մէտն ու սիթայիլլէլէ իքթիֆա էթ- մէյիլ, պէլքի Ալման լիսանըլլէ թէքէլլիւմ էտէն հէր պիր գապիլէյի իֆրաթ տէրէճէ սիթայիլլէրլէ աղըլլամաղա պաշտալար: Իշթէ պէօլլէլէլէ կիտէ կիտէ քէնտի լիյա- գաթլարը հազգընտա փէք երեքսէք պիր դու- րուսթուլ տիւլէրէք, վէ տիւլճէ վէ հապգ սէօղտէն 'իպարէթ ուլան հէր պիր մու'տիսաղա վէ թէնդիտաթ, մէսէլա, Հէյնիլլէ վէ մու- մաիլէյիլն ըֆիլղլէրինի մուստաղա վէ թէն- դիտաթընա թէհամմիւլսիլլիլք կէօթէրմէյէ պաշտալար:

Ալմանիա իթթիհատը վիճուտ պուլարգ- տան սօնկրա պու մուղիլըր էֆքեար տահա գիյատէ թէ'ամմիւլ էյլէտի: Զիրա ու վազթա տէք խուսուսի քիւլիւք պիր միլլէթէ արղ ուլուսան միւտտահանէլէր չիմտի պիլթիւն միլ- լէթլին հէյ'էթ ի մէճմու'տընա վէրիմէյէ պաշ- լանըլար, վէ 'ասքէրճէ ուլան մուղաֆֆէրլէթ վէ ֆիթուհաթլարը անլէրի պիր գաթ տա- հա գապարթարգատան սօնկրա, պիլթիւն միլ- լէթ պու կիպի մէտն ու սէնտարը ֆէլլէլէլէ ատէ մահգուղիլէլէլէ տիւլիլէլէլէ պաշտալար: Մուղիլըր վէ միւթէ'աստիպ պիր վաթանիլէր- վէրլէք էվլէլէլէ սափվէթ ի գալս վէ սատէ- լիքլէրինի ինգըրաղ պուլմասընա սէպէպ զ- տուս թա'լիլ չալուլը հապիլի ինսան երբինէ կէլիլ, Ալման մէ'մուլլարընընէքաքէթսիլ վէ սէրթ մու'ամէլլէլէլէլէ պու վազթատէք Ալմա- նիա միլլէթլինի հիւսն ի մու'ամէլլէ վէ նէզա- քէթ խուսուսընտա չէօհրէթլի'ար ուլան պիր սընըֆը արասընտա 'ատի պիր չէյ ուլուս:

Կիտէ կիտէ պու հալ հիւսն ի ինթիլամա կիրէճէք տիր, վէ հաթթա չիմտիտէն պէօլիւք չէհրէրտէ դարիպլէրինէ զիյատէ ինթիլաթ էյլէտիքլէրի սընըֆլարըն պու վէճիլէ հիւսն ի ինթիլամա կիրաթլէրի կէօրիւլմէքտէ տիր:

Թիւթօնլարըն իսէսաիլ ի մէմուսէլ վէ ախ- լազ ը համիտէ խուսուսընտա էթրաֆլարըն- տա պուլուսան դալմ ու գապիլլէլէլէ ֆա'իլ, վէ անլէրի թահթ ը ինհիսարա ալմըլար կի- պի չօգ տէֆա Ալման չէճա'աթը, Ալման սապըր, Ալման միւտալլէլէլէլէ հազգընտա ի- չիտիլիլ: Պու խուսուստա սէօլլէնմէսի կէ- րէք ուլան հէր պիր չէյ սէօլլէնտիքտէն սօնկ- րա, մուհազգաղ սուրէթտէ Ալմանիալըլար էվ- րօիա աղլալմը արասընտա էն գիյատէ իօշ թապիլ'աթը վէ էն սէվիլիլի պիր միլլէթ տիր:

Անլէրին լէթաֆէթի, հիւս ու իթիտալը, թէլլէճճիւհաթ ը գապիլլէլէլէլէ, սատագաթլարը, 'ա'իլէ մուհապլէթլէրի նէ գատար նազար ը թէհաղիլգալէն կէլիլիլէլէ սնլէրին հաղիլգաթը ու գատար 'այան վէ աշիքեար ուլուր: Վէ նէ գատար մէտն ու սէնա ուլուսա լայըլ տըր: Անլէրին 'աճիլ քէմալլէլէլէլէլէլէ պազարաղ սնլէրին աղըրըլարը քէնտիլէրին իլէրի կիթ- մէլլէրինէ տահա միւ'էսսիր պիր 'ալլէթ ուլմաղ- տա խոյիլ կէօրիւլիլէյօր:

ՊԻՐ ՆԻՀԻԼԻՍԹԻՆ ԹԷՃՐԻԻՊԵՍԻ

Ամբրիգատա թէմէքքիւն էտէն պիր Նիհի- լիսթին պուստան էփէյի վազթ էվլէլէ քէն- տիլին ախղ ու կիրիֆթ ուլուսմաը հազգըն- տա պանա վէրտիլի մա'լիւմաթ վէ խապէր- լէր ու վազթ պտան ֆէլլիլ 'ատէ պիր միւ- պալաղա կէօրիւլմէքտէ իտի իսէ տէ, չիմաի անլէրին հաղիլգաթա մուգարին ուտուղընը պուլուլէյօրըմ, Թէֆէրու'աթ եա թաֆսիլաթը չիմտիլիլ պէր թարաֆլէ մէրգուլմըն վէրտիլի մա'լիւմաթ պուլուսմաղա իճմալէն զիքը է- տէրիլ:

«Կիճէ եարըսը կէլիլ իտի: Զան չալըն- տը, Պիրտէն պիրէ եերմուէն սըլստարմ: Լէրգան էլլէր իլէ պիր լամալա եազըլ սը- ֆըրըլը նոգթալարա ետիւս պէյաղ միւլէք- քէպ իլլէ եաղըլմըլ պիր գալ վարաղալարը իհրաղ էյլէտիլմ, Թէքրար չան չալընտը: Էվ սահիլիլ խոնըմըն ուլուսը փէք աղըր ուլուպ թէլլ գալլաղաղ ուտուղընտան, մուգալլէլէ սէնէպլէրինի քեաֆֆէսինի եաղմաղա ֆուր- սաթըմ ուլուս: Ափոսնըլ պիր տարալէ իլէ գափու գըրըլըլ եօլ վէրաի, վէ ժանտարմա- լար իլէրլէլէ երեքիլիլ վէրտիլէր: Սէրտար քէնտիլիլին պա էմր ի 'ալի պէնի թէվլիֆ էթմէք իլիւն կէլիլ զուտուղընը պանա իլ- սար էյլէտի: Անաթիլարըլմըլ ալըլ հէփ ստնաղալարըլ վէ չէքմէճէլէրիմի աշտըլար: Հէփ քէօլէ պուճաղալարը քէմալը տիլղաթ- լէ արաշտըրըլ քեաֆֆէ ի մուհարէր էվրաղ փարշալարըլ թօփալարըլ: Անլէրին պու քէլֆ ու մու'այլէնէսի թամթ իւլ սա'աթ սիւր- տիւ: Ին նիհայէ պէնի 'արաղայա պիլտի- րիլ 'աճէլլէլէլէ իւլիւհիւ տա'լրէ ի ճէզաի- յէյէ կէօթիւրտիւլէր, վէ պէնի մահպէսէ իլ- գա էտիլ պէօլիւք տէմիր գափուլը իւղէրի- մէ գափալարըլ: Պիր հաֆթա կէլտի իսէ տէ, հիլ պիր մէ'մուր պէնիլմ եանըմա կէլմէ- տի: Ին նիհայէ պէնի Զապլիլլէ նաղըրընըն հուգուրընա կէօթիւրտիւլէր: Միւմալլէյի պանա խթալէլ, «Սէն էֆքեար վէ էֆ'ալ ը ինթիլալմալէլէլէ պուլուսըլ ֆիլուսմա ճա- սուսըն էօրիւմիւնիլ հիւքմ էտէնլէրտէն պի- րի իմիլ սին» (մէքքիւր ճատուս սօնկրա պէ- նիլմ ըֆիլղլէրիմիլ պիր թարաֆընտան գաթլ ուլուսը) տէտիքտէ, պէն, «Պէնիլմ 'ալլէյիլմ- տէ կէթիլիլիլիլ 'աղլիլաթ վէ թէօհմէթ-

լէրի իսպաթ էթմէլիլիլիլ» տէտիլմ: Միւ- մալլէյի, «Էվլլէթ, պիլ տէ էօլլէ էթմէյէ չա- լըլաճաղըլ, վէ լաքին պիլ պուլուս իճրա է- տէնէտէք սէն ֆէթրօփալլօսքի գալ'ասընտա գալաճաղըն» տէտիլ:

Միւմալլէյիլն տէտիլիլ իւղը պէնի մէղքիւր գալլէյէ կէօթիւրիւլ պանա գարըլ կէթիլիլլէն իթթիհատարտան պիր կէօնէ մա'լիւմաթ եա խապէրիլմօլմայարաղ թամթ իքի սէնէ օրատա գալարմ: Սօնկրա պէնիլմ տա'վամ պէնտէն մա'տա ԱԳ միւթթէհիլլէրին տա'վալարը իլէ իլք վէ սօն տէֆա 'օլմաղիւղըլ պիր ժուրի, եա'նի եէմիլլիլ հաքիլմէր մէճիլիլ մա'րիֆէթի իլէ հալ ու ֆապ ուլուստը: Պէն տէ իլլէրլինտէ ուտուղըմ հալտէ, պուլարըն տէօրթտէ իւլիւ սուլսըլ տէյիլ սալը վէրիլտի: Պու հիւքմիւ իքինճի Ալէքսանդր իլիթտիքտէ վիւր զա- ղապ օլարաղ, «Պուստան պէօլլէ սիյասի ճա- նիլլէրին մուհաքէմէլլէրի պիր ժուրի մէճիլիլ հուգուրընտա օլմայաճաղ 'տըր» տէյիլ նիտա էտիլ քէնտի սէօղլիւնիլ տէ իճրա' էյլէտի: Իլք էվլլէլէ ա'յանտան խուսուսի պիր մահքէ- մէ թէ'սիս, վէ պա'տէհու մէհաքիլմ ի 'ասքէ- րիլլէլիլ թէլլէլլ էյլէտի:

Պաշա մէմէլլէլէլէլէլէ պիր մահպուս սա- լը վէրիլտիլքտէ 'ուսուլմէն հիւքը ուլուր: Պէն ախղ ու կիրիֆթ ուլուստըլմտա թըպալլէլէ թալլէպէկեանընտան իտիլմ: Աղատ սալը վէ- րիլմէմտէն 'սօնկրա, մէտրէսէ ի մէքքիւրէյէ թէքրար կիրմէք իլիւն միւտիլլէ միւրաճա'աթ էթթիլիլմտէ, միւտիլ ուտուլճա վէ քէմալը լէթաֆէթ վէ նէզաքէթլէ «Տօսթըմ, սէնիլ իլիւն հէփ տար էլ ֆինուսլարըն գափուսը էպէտէն գափալը ուլուպ, հիլ պիրինէ գապուլ ուլուսմաղըն» տէյիլ խապէր վէրտիլլինտէ, թէքրարէն իւլիւհիւ տա'լրէյէ սէլիլթաթ, վէ, «Էֆէնտիլ, պէն եէմիլլիլ հաքիլմէր մահքէ- մէսինտէն աղատ սալը վէրիլմիլ իսէմտէ, հալա միւհաղաթ ուլուստըլմ: 'աճէպա պուլուսն հիւքմէթի նէ' տիր» սու'ալըմա Բուսիա 'Ա- ղիլ Թէֆթիլ մահքէմէսինիլն սէրտարը «Անըն հիւքմէթիլն սանա խապէր վէրիլիլմ» տէյիլ օրատան աղալարը չըգտը: Կիճէ եարըսընտա թէքրար չան չալընտը, Զապլիլլէ նաղըրը թէքրար պէնի ախղ ու կիրիֆթ էթմէյէ կէ- տի: Հէման օ կիճէ իլլի ժանտարմա պանա ըֆապաթ էթթիլլէրի հալտէ, Սան ֆէթրօ- պուլուսան աղալարը կէօնաթիլլիլմ: Պէլ կիւն եօլըլըլ էթթիլլէլէլէ սօնկրա, Արքանիլ նահիլլէլլիլն օրմանլարընտա վաղը' պիր գա- լիլլէյէ եէթիլիլ: Օրատա պէնիլմէ օլան ժանտարմալարտան պիրի գարիլլէլլն Զապլիլ- յէ նաղըրընա խթալլէլէ «Սիպէրիալա կիթ- մէք իսթէմէլլէլէլէ պու ատէմի էյլիլէ մուհա- ֆաղա էյլէ» տէյիլ թէնպիլ էյլէտի: Անլէր պէնի նաֆաղաղաղ պրաղաղ կիթալլէլէլէ Պիր վաղըլթտան սօնկրա գալըլ պու մէմէլլէլէլէ կէլտիլմ:

Պէն մէղքիւր գալ'տա մահպուս իքէն, մահպուլարըն տիւրիլ տիւրիլ հիլլէ վէ ուսթալըլարլէ տըլարընտա տօսթլարըլլէ մալիապէրէ վէ 'ալաղատա պուլուսմալարը միւլմըլն իտի: Վէ լաքին չիմտի պէնիլմ կիպի մահպուլար իլիւն էթրաֆը քիւլլիլէն սու ի- լէ մուհաթ ուլան պաշա պիր գալ'տա գուլլա- նըլմաղա տըր: Գապահաթլարը իսպաթ ուլուսանլար եա աղըրըլար, եա տա քէնտիլ- րին ճիւղալլէլլիլն ճէսամէթ վէ աղըրըլըլ, վէ սնլէրի մուհաքէմէ էտէն մէ'մուլլարըն էյլէտիլլէլլէ թալիլիլն վէ թաղալիլլէլէ կէօրէ Սիպէրիանըն ուղաղ մահալարընա կէօնաթիլլիլ վէք մէշաղաթլը խըտմէլլէլէ- տէ իսթիլիլտամ ուլուսուլար:

Հաղալարընտա չիւպիլլէ ուլուսանլար իսքիւն

էթմէք իշխան խոստումս մահապարտ իրաւոր  
օրունքըլար: Պոռ վէճհէն երկուքեմէ քիմսէլէր  
պիր իսպաթ զոռնուր էթմէք տէրհալ ախդ  
ու կիրիթթ օրունմագ իւզրէ իմիւրաթօրը  
դըն հէր ճիհէթիւնէ հայըմըլար տըր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎԼԻԷ

ՊԵՏԻՒՔ ՊԻԹԱՆԻԱՆԸ ՄԱՏԵՆԵՍԹ ՍԹԱՌԻՍ  
ԹԻՒՆ: Կէչէն սէնէ Պէօյլը Պրիթանիատա  
հէրաէն 160,000,000 թօնէլաթօ քէօմիւր,  
2,000,000 տէմիր մո'տէնի թաշը չըգարըմը  
օրուպ, մէգըիւր մատտէլէրի հէրաէն չըգար-  
մագ իշխան 600,000 քիմսէ իսթիլատամ, վէ  
պու երկուքէն մէմէքէթ ի մէգըիւրէնի պէլ-  
քի իքի իւշ միւհօն էհալիսի քէնտի թէ'այ-  
թիւշէրինի չըգարըմըլար տըր:

Շու սօն սէնէլէրտէ մէմէքէթ ի մէգըիւ-  
րէնի թէրագըիլաթ վէ թէգատուրմիւր փէք  
պէօյլը օրունշ տըր: Երիմի սէնէ մուգատ-  
տէմ սէնէլի հէրաէն նէ գատար քէօմիւր  
չըգարըմըլար իսէ, չիմաի անըն իքի գա-  
թը չըգարըմըլար, վէ'այնի միւտտէթ զար-  
քընտա տէմիր քիւլէնի հալիմագ տալի իքի  
գաթ թէգալիւտ էթմիւր տիր: Ինկիլթէրա  
իշխան մատտէլէրին մէմիւռն օրունմագ  
պիր քէօյնի վար իսէ, պաշգա մէմէ-  
քէթէրին չիմաի կէրէք քէօմիւր, կէրէք տէ-  
միր վէ'փօլաթ չըգարմագ խոստումընտա  
տահա սիւր'աթլէ ատըմ ալըպ իլէրի կիթմէ-  
լէրի տիր: Մէմալը ի էթրէնէլէնի հիւսապ  
ճէտլէլէրինի հաղարը թէտգիլաէն կէչիւ-  
սէք կէօրէճէլիք, 1871տէ պիւթիւն տիւն-  
հատա չըգարըմն տէմիր մո'տէնիլին երկ-  
տէ 33<sup>1</sup>/<sub>4</sub> ի հալընը Ինկիլթէրա տա չըգա-  
րըմը տըր: 1881տէ մէգըիւր մո'տէնիլին  
երկտէ 42<sup>1</sup>/<sub>2</sub> ի Ինկիլթէրա տա չըգարըմը,  
պաղի երկտէ 37<sup>2</sup>/<sub>3</sub> ի տիւնհանըն տիկէր  
մէմէքէթէրինտէ չըգարըմը տըր:

ՆԻԱԿԱՐԱՆՍՈՒ ՍՈՒ ԱՆՄԱՐ: Մաքնիտը վէ միւ-  
հէնտիւլէր Նիաիարա ըրմաղընըն սուլունը  
պիր գանալ վաթըթաթըլէ ալըպ Լօքփօրթա  
կէօթիւրմէք քիւլիլէն միւմըն օլուղընը  
իլան ու իշաէ էթմէքտէ տիրէր: Երպալը  
վուղուֆըն գալիլիսէն պու գատար հէյպէթլի  
վէ պէօյլը պիր սու գուլիլէթի մէյտանա կէ-  
թիւմէք իշխան մա'լիւմ օլան պիւթիւն տիւն-  
հատա պաշգա հիշ պիր հէրտէ պու տէրէճէ  
միւնասիպ թապլի մէվիլէր պուլունա-  
մագ, վէ լաղըմ կէչիւսէ էն աղ մաթաթլէ  
Լօքփօրթա 300,000 աթ գուլիլէթիտէ օլան  
սու փէք սուհուլէթլէ հաղ օլունա պիլիւ:  
Իրի կէօյլի վէ հէյի հօգարըքի պէօյլը կէօլ-  
լէր պու գուլիլէթլէ տէյիլիւն հալուղարը օ-  
լա պիլիլիւ: Կէլմէքտէ օլան սու գուրապլը  
վաթըթաթըլէ աղալամագ, նէ տէ պէհար  
սու ֆէյլանիւրը վէ սէլէրինի կըլմասը ի-  
շխան սէտալէր օլունագ տըր: Կէչէն սուլըն  
միւտարը հէր վաղըթ պիր, պէր գարար  
վէ հաղիպաթտա դայր ի մահապարտ օլունագ  
տըր: Լօքփօրթա սու կէթիլէն չիւքէթ  
մո'մուլաթա մալատա կէչիւ էպիլիլէն ին-  
չատընտ մուգատտէմէ օլարագ իշէ պաշլամը  
տըրլար:

ՄԵՐԵՊԼԵՐԻՆ ԳՈՒՏՈՒՔ ՕՒՄԱՐ: Եաղընլարտա  
Ինկիլթէրա տա քեա'լին Բալմուլուտ էյալէ-  
թիւտէ պիր մէքէպ գօրգուլը զըրույընը, վէ  
վաղը' օլան թէճալուղաթըլէ էթրաֆ մա-  
հալարը հէյպէթ ու տէհէթլէ պրագտը: Օլ  
դէման, պիր վաղըթ էվիլէլ օլունալէն կէչ-  
միւ օլան պիր գուլուղ քէօփէլին անը ըսըլ-  
տըլը դանն օլունմագ պաշլարը: Պիր գաշ

կիւնտէն սօնկրա գէվալը հայալն էօլտիւ:  
Պու վագ'անըն իւզէրինէ պիր գաշ կիւն կէչ-  
մէդտէն կէնճ պիր ինէք աշըգտան գուլուղ-  
լըգ 'ալամէթլէրի կէօթէրմէյէ պաշլարը, վէ  
տէօրթ կիւն իշխանէ էօլտիւ: Պիր իքի կիւն  
սօնկրա, պիր դայրի մէքէպ գուլուղ օլունպ  
սօն տէրէճէ ֆէնատա վարտը, վէ խարիճտէ  
օլան պիր էվիլին իշխանէ սէյիլուր պիր գա-  
տընըն իւզէրինէ հիւճուլ էտէրէք մէքգու-  
մէնիլն պաճաղընտան ըսըրտը: Փէք կիւն-  
լիւքլէ մէքէպիլ դալթ էտիպ պաղալարը  
իսէ տէ, աղ վաղըթ սօնկրա քէնտի քէնտի-  
նի էօլտիւրալ: Գարը միւ'ճիլէ նէվ'իլնտէն  
օլարագ գուրթուլար: Մէրգուլէնի պաճա-  
ղը շէտիտ սուրէթտէ ինճիլնիլ իսէ տէ, մէք-  
քէպլին տիլէրի էսլապընտան կէչիւ վիճու-  
տընա էրիւմէմիւր տիր:

ԻՄԻՐ ԲՈՒՆԸ ԻՆՍՏԻՏՅՈՒՄԻՆ ՄԵՆՍԻՒՄՈՒ ՎԵ ՄԻԻԹԻՍԱՆ  
ԼԻՊ ՕՒՄԱՐ ՂԱՐԻՊ ՊԻՐ ԽՈՒՍՈՒՍ: Պիր մուլալիւր  
'աթի իւզ գլէք պէնտի թըպալիլէ բէֆիլէրի-  
միւտէն պիրինէ իրաւ էյլէմիւր տիր: Երիլի-  
մի հէտի սէնէտէն պէրու հաթագաա գալմը  
թագրիպէն սէքսէնիլը պիր իսթիլար վա-  
տէթ ի ճիւնէթտէն թուլթըմը օլունպ, Շէյ-  
թանըն քէնտիլինի տըլարը չըգմագ պըրագ-  
մոմագ իւզրէ, տա'լիմա գալուտա տուրտը-  
ղընը ֆէհմ ու գուրունտու էտէր իտի: Յու-  
նիս ալընըն իսթիլալարընտա պիր սապա-  
նիանսը Շէյթանըն պէր թարաֆ օլունղընը  
ֆարղ էտէրէք հաթագընտան չըգալ իւզէրին-  
տէ հալընը պիր կէօմէք օլունղը հալտէ, պու-  
լունտը մահալէ թագրիպէն պիր բուլ միւ մէ-  
սաֆէտէ պուլունտան իսքէլէյէ երկրիւյէք  
կիթտի, վէ սուլա աթըլար: Մէքգուլ կէնճի-  
լինտէ իքէն փէք ա'լա երկուքէն օլունղընտան  
երկուքէն պաշլարը, վէ հէր նէ դատար պիր գա-  
լըգտըն աղագաը սըրա հօլա չըգար իսէ տէ,  
գալըք քէնտիլնէ կէթիւմէքտէ քէնտիսի զը-  
լըյա չըգար: Հիշ քիմսէ քէնտիլնի թանըմա-  
աղընտան, անը պիր հօթէլէ կէօթիւրիւպ  
պիր հէքիմ չաղըրթալար: Քէնտիլնի էվէ  
կէօթիւրէքէք իքի իւշ կիւն տահա հաթա-  
ղընտա գալմասըլէ էյլիլէմէյէ օլան մէյլ տա-  
հա զըյատէ աթթմը տըր: Մէքգուլ քիլիսէյէ  
կիթմէյէ պաշլարը օլունպ, երին էվիլէթի ի-  
շխանէ, հանի վալիլիլէ պաշլարագ իւզրէ տիր:

ՀԱՎԱՏԻՍԻ ՇԵԹԹԱ

«Չին Հալտտիսի» նամ ճէրիտէյէ կէօրէ,  
կէչէնքի աղթըրը մէմնէտիլնի իհրաղ իշխան  
իճրա օլունտան իսթիլանտա'ուլունմը էտէպլէյէ  
իճաղէթլիսի վէ երկուքէն հալընտա օլան պիր  
իսթիլար տօղթօրը փայէսիլնի իհրաղ էյլէմիւր  
տիր: Տօգտան պէշ հալընտա օլան գէլիլէթի, վէ  
թէմամէն 80 վէ 60 հալընտա օլան իքի օղուլ-  
լարը միւմալիլէյէ բէֆագաթ էթմէքտէ իտի-  
լէր: Տիլիլօմալարընը ալըն օլան թապիլիլէր  
մէքըիւր 'ա'լիլէյէ քէմալը մէրթէպէ հիւրմէթ  
վէ իլիլիլէթ իքհար էյլէտիլէր: Թալէպէկեանը  
մէքըիւրէյէ իսթիլան օտապընըն իշ թարա-  
ֆընտա տուրուլ միւմալիլէյէ խըմալէթ էթ-  
մէք իշխան բուլտաթ վէրիլտի:

Եաղընլարտա ճիլիլիլ չիւքէթի բէ'ի-  
սիլին նէշը էյլէտիլի մա'լիւմաթ վէ ալապարը  
բէմիլիլէյէ հաղարէն, պու թարիլաթը բուհ-  
պրանիլէ չիմալէյէք 330 սէնէ տէվալիլէ 248  
'աղիլլէր, 1,500 շէհիւլէր, 13 ֆալիլար, 6  
Գարալիլալար, 4,000 սէրփիլիլօլիսար, 6,000  
միւ'էլիլիլէր մէյտանէ կէթիւրմիւ օլունպ, չիւ-  
քէթ չիմալիլէ 2,500 միսիլօմալարտան իսպալէթ իսիլի:  
—Գօնթէն տը Գալապօրտըն վալիլէթիսա-  
մէսի ֆարղը ֆարղը աղարապ վէ թէտը-

լուգաթընա պիր չօղ նուգուտ վէ էմիլալ ու  
էչէնա թէրք էթմիւր տիր: Տօն Գարալիլօմա մալա-  
տուլը Տօն ճէյմալ տը Պուրպօնա հարըմ միւ-  
հօն լիւրա, Տօն Ալֆօնսօ տի Պուրպօնա հա-  
րըմ միւհօն, վէ Տօն Գարալիլա պիւնաղիլ Ֆրօշ-  
տօրֆ չիթիլիլիլ իլէ պէօյլը պիր մէպաղ  
տիւլմիւր տիր:

Իսթիլիլէր Գիլիլէր Ուլիլէթիլիլ օլուն-  
տան դաղէթա ճալիլիլ տիգաթ պիր խու-  
սուլը շու վէճհէն պէյան էտէյօր: «Էյէր Չին  
միլիլէթի թէմաշա էտէն պիր առէմիլն էօնիւն-  
տէն սըրա իլէ կէչէնէք օլուն, մէքըիւր ալա-  
յըն սօնը կէլմէք: Ղիւրա մէքըիւր ալալ նէ տէ-  
րէճէ սիւր'աթլէ հարաքէթ էտէր իսէ հէման  
օ տէրէճէ սիւր'աթլէ հէնի պիր նէսլ մէյտա-  
նա կէլէնէք տիր» տէմիւ տիր:

Պիրինճի Ալէքսանտըն հայաթ վէ սալ-  
թանաթը հաղընտա թէ'լիլ օլունտան էն ա-  
լա էտէրէ 1923տէ Բուսիանըն միլի տար էլ  
ֆիլիլնը թարաֆընտան վէրիլէնէք օլան  
200,000 լիւրալը միւքեաթաթ իսթիլան է-  
տէպիլաթա տա'լիլ վէրիլէ կէչէն միւքեա-  
թաթլարըն էն պէօյլիլ օլունագ տըր: 1823տէ  
Պիրինճի Ալէքսանտըն վէֆաթընտան աղ  
սօնկրա, միւլարիլէյիլն փէք հիւան ի հաղա-  
րընտա օլան վիւքէլալընտան պիրի պիր 'ասը  
սօնկրա Պիրինճի Ալէքսանտըն թէրէճէմ ի  
հալ վէ սալթանաթը հաղընտա նէշը օլուն-  
տաճալ էն նէֆիս էտէրէ միւքեաթաթ վէրիլ-  
մէք իւզրէ 80,000 բուլլիլ պրագմը իտի:  
Իշթէ պու մէպաղ միւրէքէպ ֆա'իլիլիլ  
պէրապէր 1923տէ 200,000 լիւրալ պալիլ  
օլունագ տըր:

Եաղընլարտա Իսթիլանըն մա'սուլ գրա-  
լը իլը տէֆ'ա օլունպ իւզրէ բէմիլ կէչիլիլ իճ-  
րա էյլէտի: Հէփ 'աաքէրլէր քէնտիլիլն բէս-  
մի իւնիլֆօրմալարընը լապիս օլունպ սաֆպէս-  
թէ ի սէլամ վէ իսթիլամ օլունղարը հալտէ,  
Օն իւլիւնճիլ Ալֆօնսօ Գրալիլանըն գուճա-  
ղընտա օլարագ ալալարընտան կէչէրէք,  
միւլարիլէյիլն 'ասաքիլ ի մուհաֆըղալընտան  
իւշ պէօյլիլիլ փէք խօշ պիր սուրէթտէ իճ-  
րա ի մուսիլալ վէ ահէնէթմէյէ պաշլարընտա:  
Հաղըն օլան էքեապիլ վէ բիճալը տէվիլիլն  
ճիւմէսի վաղար վէ թէմըիլիլ երկ կէօս-  
թէրալընտէն, գրալ հաղըթիլիլ թէ'նս-  
սիլտէն մալուլ օլունպ աղալմագ պաշլարը:

Հալը իլէ Նիւ Եօրգ տրապընտա իլէ-  
յէն «Պիրիլէյն» նամ հէնի Ֆրանսըլ վալիս-  
ընըն ինչաթը իշխան 17,000 լիւրալը թէգ-  
եիլաթընը խարիճտէ պրագալագ 400,000  
լիւրա մէսարիլ օլունշ տըր: Ֆիլ հաղիլէ մէգ-  
ըիւր վալիլ երկուքէն պիր սէրալ տըր:

ՄԵՔԹՈՒՊԼԱՐ

ՄԵՆՍԻՒՄԻՅԵԹ

Ճէնապը Բապալ իւլ տէմիլն մահալ էտէր ի  
րահմէթը Բահման օլան դաթը 'ատալէթ-  
սըմաթ Շէվըթիլու ֆատիլալըմը Սուլթան  
'Ապա իւլ Հաթիտ Խան հաղըթիլիլն քէ-  
մալը իլը ու աթիլիլիլ թալիլը 'ալիլ պալիլը  
հիւմայուլարընտա տա'լիլ վէ դա'լիլ պու-  
լուրսուլն, ալիլն: Իշպու վալիլը սո'տաթիլ  
իւն սալթանաթլարընտա միւ թորաֆը սա-  
մէտ քէնտի հիւմայէ ի քէրտուլն իլթիլալար-  
լէրինէ հէվալէ զըլընտան ճիւմէլ իլիլալ ու  
պէրալարընտա շէֆագաթը փէտէրանէ իլէ  
պաղալարընտա միւսէլլէմաթտան իսէ տէ, խու-  
սուտա պուլունտան սըհաթը պու տէֆ'ա պիլ  
պէնտէկեանը խաղալէրալիլիլն օլան  
պիր 'ինայէթ ի 'ալիլիլ իլէ թէհաղըլ էտիպ,  
թէչէքըիւրը տէրունիլիլիլ վալիլ շէվըթիլ  
իսթիլալարընտա 'արղ ու թաղալիլ էտէրիլ:  
Պիլ իսթալիլնտիլիլալ վիլայէթ ի ճէլիլէ-

սինէ թապի՝ Ինչէ կէօլ գաղապը տախիլինտէ  
Ենէնիճէ գաղապը Գրօթէսթանթ Ենալի ի առ-  
տըգապընտան օլուպ, պուռ անէ տէկին ի պա-  
տէթիմիդի պարկեան Ե Բապպանիյէ 'արդ  
էթմէք իչին պիր ի պատէթիմանէմիդ Եօգ ի-  
քէն, ինտան Ե Եանանէ օլարագ պուռ տէֆ'ա  
սատըրնա հիմմէթ պուրյուլան ֆէրման Ե 'ալի  
պիրնանըն ինչապընա միւսա'տաէ Ետէրէք, ճէ-  
մա'թմըլըն սիւպիանընըն տիհանընտան  
պիլէ պուռ խուսուս իչին կէրէք վէլի ի նի-  
մէթիմիդ Գաթիլանըլ Եֆէնտիմիդ վէ կէ-  
րէք իչպուռ ինտանըն սուտուրու իչին սա'յ  
ու գալըթի տիրիլ Եթմէյէն վալի ի վիլայէ-  
թիմիդ տէվէթուռ Նադիֆ փաշա վէ գա'ի-  
մապամըլըլ թիֆ'աթիւռ Եֆէնտի վէ միւտի-  
րիմիդ իլղէթիւռ Բամայիլ Եֆէնտի հաղաբա-  
թընա շիւքընայիլէթ 'արդ ու թագաթիմ' օլու-  
նուպ ֆիղուռի ի 'էօմր ու իգալլը Ետհանէի  
թէմէնի Ետէրիլ:

Ենէնիճէ քէօյ Ենալի ի մէղքիւրէ վա'իլի  
1886, Հոկտ. 20

ՅԱԿՈԲ ՏԵՐ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ԼՕՆՏՐԱ ՍԵՐԿԻ Ի ԽՈՒՍՈՒՍԻՍԻ

(44էնճի Ենէնիճէ պաշտէ վէ ինթա'ն)

Ալթըրալիա տա'իւրէսի սէրկիլին մէրքէ-  
զինտէ պէօյիւճէք պիր մէվլի' թուլմուշ  
տուր: Սէրկիլին հիչ պիր զըսմընտա Ինկիլդ  
միւսթէմիլքեաթընըն Եֆէնտի Ե հալը վէ 'ա-  
ճայիլ թէգաթտիւմիւ պուրաթա օլուրդու  
գաթար կէօլէ չարփիմալ: Ետըլմ'ասը գա-  
տար Եվլէլ պէյապաշան պիր չէօլտէն չօգ ֆար-  
զը օլմայան Ալթըրալիա պուռ կիւն մէտէնի  
տէնիլէն տիւնեանըն մէյոտանա կէթիւրտիլ  
Եչեա ու Եմթ'անըն սալքի ճէմիլինի մէյոտա-  
նա կէթիւրէ պիլիօր, վէ հաթթա նիչէ սըրա-  
լարտա պուռ մուլաֆֆադիլէթ Եվրօփա վէ  
Ամէրիգա ֆապրիգաթօր հէմ թիւճճարարը-  
նա Եչեապէթ Ետէ պիլիօր: Լաքին պիլա  
չիւպհէ Եչեալմ'Ալթըրալիանըն Են 'աղիմ' մէն-  
պալը սէրվէթի մա'նուլաթ Ե թապիլիյէսի  
տիր: Պուռլար մէյանէսինտէ Ետիպըլ Եիւն  
փէք պէլլի պիր մահալ թուլմուշ տուր: Պու-  
տիյար պուռ կիւն տիւնեանըն Են պէօյիւք  
Եիւն մախլէնի տիր: 30-60 սէնէ մուգաթ-  
տէմ կիւն պէլա 2-300 Եչա գօյուռա մալիք  
օլան չու մէմէքէթ Եչեալմ' 9 միլիօն սըղըր, վէ  
80 միլիօնտան զիյատէ գօյուռա մէր'ա վէրիօր:  
Ենկիւրիւ ֆիլիք քէչիլէրի, վէ Գաշմիլքէչի-  
լէրի պուրաթա 'աճայիլ սուրէթտէ թէօրէ-  
յօրլար: Ալթըրալիանըն տիկէր պիր սէրվէթ ի  
թապիլիյէսի քէնտի մէ'ատիլի, խուսուսա ալ-  
թուռ մա'տէնի տիր: Սէրկիլի թէրթիպ Ե-  
տէնիլէր Եպուրղլանըլ թախթալարտան պէօ-  
յիւճէք իւշ կէօլլիւ պիր քէմէր պիլա Ետէ-  
րէք իւղէրինտէ պէյան Ելէմիլէր իտի քի,  
Ալթըրալիանըն սալթ վիլդթօրիա նամ Եյա-  
լէթինաէն չիմտիլէտէք չըգաթըլըլ օլան ալ-  
թուռ քէրիլիչ հէյէթիլն տէօքիւլտիւքտէ  
պուռ պէօյիւքիւքտէ պիր քէմէր ինչա Ետէ  
պիլէճէք: Գուռլանէստ Եյալէթիլնտէն կէրիլ  
օլան ալթուռ քէգալիք պէօյիւճէք պիր Են-  
րամ մա'րիֆէթիլլէ իպրաղ Ետիլմիլ իտի: Պիր  
գաշ տանէ հադիգաթէն ալթուռ օլարագ  
պա'ղը քիւլլիչէլէր տէ իպրաղ Ետիլմիլ իտի:  
պուռլարտան պիրի 4,000, վէ տիկէր պիրի 3,900  
լիւրա զըյմէթիլնտէ տիր: Եիմտիլէտէք Ալթը-  
րալիանըն քիւլլի ալթուռ հաթըլաթը 293 միլ-  
իօն Ինկիլդ լիւրաթ տէյերինտէ վէ թարթը-  
ճա 2 1/2 միլիօն օղգայա Ետըլմ' հիսապ օլու-  
նույօր: Պուռ մէմէքէթիլն թիւճարէթ վէ մէ-  
տէնիլէթէն հիչալտէ պուլլուսուղու չու  
աթի իւղ զիլքը պիր գաշ Ետիլմիլտան Ետիլ-  
նէն թահմին օլուռա պիլիլ: Սէքէնէսի կիւն  
պէլա 3 1/2 միլիօն գաթար իւքէն, Ալթըրալիա-

նըն սէնէվի իլարաճաթը (մէմալիք ի Ենէնիլ-  
յէյէ կէօնտէրիլէն Եմթ'անըն զըյմէթի) 1883  
տէ 47 միլիօն լիւրա, վէ իտիլալթը (մէմա-  
լիք ի Ենէնիլէտէն սալթուռ ալթըլը Եմթ'ա)  
32 միլիօն լիւրաթա զիյատէ օլմուշ տըր:  
Գէգալիք անըն պիր սէնէլիք (1883տէ) հիւ-  
քիւմէթէ օլան իրաթը 17 միլիօն, վէ մէսա-  
րիֆի 18 1/2 միլիօն լիւրա գաթար օլմուշ տըր:  
(Տէվլէթի Ալիլէնի սէնէվի իրաթ ու մէ-  
սարիֆիլին 3/4 գաթըլ գաթար) Ալթըրա-  
լիանըն իրի ուֆադ 700տէն զիյատէ ճէրի-  
տէսի օլուպ, մէքթէպլէրինտէ Ետըլմ' միլ-  
իօնտան զիյատէ թալէպէկեան պուլուռ-  
տըլը, վէ իչպուռ մէքթէպլէր իչին պէ հէր  
սէնէ իքի միլիօն լիւրաթա զիյատէ մէսարիֆ  
Ելէտիլի հիսապ օլուռույօր:

Իւմիտ պուրնու միւսթէմիլքեաթընա մախ-  
սուս տա'իւրէտէ պա'ղը զէր'ի մա'նուլաթտան  
մա'տա Են զիյատէ կէօլէ չարփիտ տէվէ գու-  
շու թիւլէրի վէ Ելմա մա'տէնի իտի: Սօն  
սէնէլէրտէ ֆիլէթէ պիրաղ թէտէնիլէ Եիւլ  
թուլմուշ իտէ տէ, տէվէ գուշու թիւլիւ Ել-  
Ելմ' պուռ տիյարըն Են պէլլի մա'թալնտան  
պիրի տիր: Վաղթտան վաղթա իչլէմէքտէ  
օլան պիր սու մաքընտը, Ելմալարըն իչին-  
տէ կէօմիլլի օլուրդաթը թալարտան նիճէ  
այըլտըլը, վէ հիչ վէճ իլէ թէմիլլէնտիլի  
կէօմիլլէրիօր իտի: ալ պիր Եթմէտէ պուռ Ել-  
մալարըն իչլէմէքտէ, վէ անլէրէ փէրտան վէր-  
մէքտէ օլան 10-15 գաթար 'ամէլէ թապիլ-  
թըլէ սէյիլթիլէրին չօգ տիլգաթընը ճէլա Ե-  
տէյօր իտի:

Գանատա (Ինկիլդ Ամէրիգաթը) արաղի ճի-  
հէթիլլէ Ինկիլթէրանըն Են պէօյիւք միւս-  
թէմիլքեաթընտան պիրի, սէրկիլտէ լայը օլ-  
տուրու պալլըճա մէվլիլ թուլմուշ օլուպ,  
իպրաղ Ելէտիլի ալաթ, Ետէվաթ վէ Եմթ'ա  
լիլ վալիտէ մէմէքէթտէն չօգ կէրիտէ օլ-  
մաթըլըն իղնար Ետէյօր իտի: Պիր թապիլ  
պալլըճըլը, զըրա'աթ, վէ ալճըլըլա տա'իլ  
Եչեա պուռ տա'իւրէտէ պէօյիւք պիր մէվլիլ  
թուլմուշ իտի:

Պուռ սէրկիլտէ ուֆոճըգ պիր օտա տա Գըպ-  
ընտա թախսիտ Ետիլմիլ իտի: Պուրաթա պա-  
ղը գաթար Ետէրիլ վէ օյմալարտան մա'տա  
իպրաղ Ետիլմիլ պուլղաթ սաթընտան Եօր-  
մէ պիր թապըլ թէփի վէ սիհիլէր, իփէք  
գուճալար, մէլէսիլ, իփէք վէ տիւլպէնտ իւ-  
ղէրինէ իչլէմէ նաղըլար, իփէք թօղուճաղ  
իչին խուսուսի պիր տէսթիկեան (Անթաքիա  
վէ Պէյթիլյա թարաֆլարընտա միւսթէմիլ  
օլան տէսթիկեան չօգ պէնդէր) տիրէլլին,  
թէֆէ, մէքիք, այադճաղ, քիւճիւ վէ Եմալի  
Ետէվաթըլա: Խարման տէօյմէք իչին Սիւ-  
րիանըն իլ թարաֆընտա իսթիլմալ օլուռան  
կիտի պիր 'ալէթ պիր թարաֆը քէսքիլն չաղ-  
մաղ թալարը իլ տէօշիլ, օլ պիր թարա-  
ֆը աղըր պիր թալ թօղմաղ Ետ պիր տալմ'  
օլմուրմաղ իչին տիւլ Ետիլմիլ օլան գա-  
լըն պիր թախթա: Պուռ օտաթա, չէքիլէլէրի  
զըրմաղ իչին Գըպըրտա մէսքիւն պիր Ի-  
թալիլարընը քէչիլ Ելէտիլի Եչին պիր թա-  
լիլի իֆատէ Ետէն պէօյիւք պիր մօտէլ տէ  
տիլգաթա չայան իտի:

Սէրկիլի թէրթիպ Ետէնիլէր, զիյարէթէ կէ-  
լէնէլէր Ինկիլդ միւսթէմիլքեաթը հաղընտա  
անճաղ թիւճարէթ ու սէնա'աթ նօղթա ի նա-  
ղարընտան մա'լիւմաթ վէրմէք իլէ (քի սէր-  
կիլին պաշ մաղսէտի տիր) իքթիֆա Ելէմէ-  
յիպ, «գօլօնի»լէրին 'էօրիւ վէ չիւքէթի ահ-  
վալը հաղընտա տա միւսքիլ ի մէրթէպէ  
վաթ' վէ տօղրու պիր թախալլիւր վէրմէյէ  
ճէհա Ելէմիլ տիրէլէր: Սալքի հէր տա'իլթէտէ  
օլ «գօլօնի» սէքէնէսիլին Ելիլտէ, սիմա վէ  
զըյաթէթիլի իպրաղ իչին ճիլմալնտէն Ետի-

մա տալմ' վէ գաթըլար թէճէմիլաթը վար:  
Մահալ պէ մահալտէ Ինկիլթէրալա թապիլ'  
պա'ղը օղիանօս տալարընտան պիլպաթ Եիւր-  
լիլէր կէթիլթիլիլ օլարագ սէրկիլտէ ուֆա-  
ճըգ խըղմէթիլէր կէօրմէքտէ տիրէլէր: Գէգա-  
լիք սալքի հէր տա'իլթէտէ օլ գօլօնիլին հալ-  
վանաթ ու հաշէրաթ վէ գուշալար վէ նէպա-  
թաթընը թապիլի ճէսաթէթ, Եչինք վէ հէյէթ-  
լէրինտէ կէօմիլլէրմէք իւղըլէ խուսուսի զըլթ-  
'ալարտա վար: Պուռլար մէյանէսինտէ Հին-  
տիլման հալվանաթընը իպրաղ Ելէյէն գա-  
ֆէս, 'իլմէք օլան Ենէնիլլէթի պէր թարաֆ  
պիլլէ Ետիլէճէք օլա, մահալ ֆէնն նօղթա ի  
նաղարընտան ալարագ զիյատէսիլլէ թահմին  
վէ թապիլ Ետիլմէքտէ տիր: Մու'աթթալ  
վէ Հինտ Օգիանօսու տալարընա մուսա-  
սէն զըլթալարտա, Ետիլլէրին գուլպէլէրի,  
Եվ Եչեաթը, վէ թէղէլլէնաթը տա իղնար Ե-  
տիլմիլ տիր: Պէօյլէճէ սէրկիլի զիյարէթէ  
կէլէն պիրի պիր գաշ սա'աթ զարֆընտա Ե-  
փէյիլէ չէյ կէօրմիւլ օլուր: Միւսթէմիլլէյ պու-  
ղընտա միւստէթտէ Գանատանըն պէյաղ թիլ-  
քիսի, Ալթըրալիանըն գանալարուսու, վէ Հին-  
տիլմանըն ֆիլ հէմ փէլէնիլին պիր աթֆը  
նիլիտէ Ետիլ, պիր գաթիլ վէ պիր Նիւ  
Չէլանտ գուլպաթընա վիլլիթա վէրիլ, օտու-  
նու օտուռա սիւրէրէք աթէլ չըգաթան պիր  
թախմալիլլը սէյը Ետէր, Հինտիլման սէ-  
րայընա կիտիպ, իսանընը պիրիլ իտէ, օրա-  
տա խըտմէթ Ետէն Ետէր պէնիլլի, արըգ  
Եիւլլիւ, քէսիլին կէօլլիւ պիր Հինտիլ իլ  
միւսանէպէթ Ետէրէք իքթաթէն պիր տէ գաշ-  
վէսին իչէր: Ետիլտա Երպաղ զ ֆէննտէն  
պիրի իտէ, Մէլաօրն (ճէնուպ ի Ալթըրալիա),  
Ետ Մօնթէլա (Գանատա) Եչեսաթ վէ օյմա-  
ճըլարը ճէմ'իլլէթի սալմուռա կիլիպ պիր  
փարշա թամաշա, մուղայէսէ Ետ գըլթիլա  
լիլ ալանիլլալար օլուր, վէ Ետ պահարաթ  
միւսթէթալ իտէ, Պէնաթէսին աթթար տիլք-  
քեանարընտան պիրինէ կիլիպ (քի Սթան-  
պօլուռ Մըլըր չարընտ տիւքքեանարընա  
չօգ պէնդէր), պաղտալըն գուլպուշ, Ետաթ  
Ետաթ չըպուր Ետ նարկիլլէսինի սալմուռան  
պիր Հինտի Ետ Գաթիլ իլ փաղարըլընը  
կէօրիլ:

'Աճայիլ տէյիլ տիր քի, Ինկիլդ նուֆուլ  
վէ գուլլէթիլն պուռ տէրէճէ հիսս օլուռուր  
պիր սուրէթտէ իպրաղ Ելէյէն չու սէրկիլ  
կէլէն հէր պիր Ինկիլդ Եչին պիր թէֆիլ-  
լիւր վէ թէաղլիւմ տուլղուսու իլ տօղ-  
օլմայարագ պիլայը թէրք Եթմէք Ետէմէլ:  
Սէրկիլին Ետաթթալանաթ իչին թախթա  
օլուռմուշ օլան մէյոտանարընտան պիրին  
տիլարընտա Ինկիլդ իմիլէրաթթուրընտա  
տա'իլ աթթաթիլիլ գապիլինտէն պա'ղը մա-  
լիւմաթ վէրիլլիլ իտի: պուրաթա անալէն  
պիր իքի Ետաթ գըլք Ետէրէք չու մէքթու-  
պա իսթմաթ վէրէլլիլ:

Ինկիլթէրոս հիւքիւմէթիլն տօղրուտան  
վէ Ետ փրօթէթթա (protectorat) թարի-  
ղիլլէ թապիլ' օլան Ետիլլին միլտարը  
303,237,924, պիլլիլն տիւնեա սէքէնէսիլին  
պէյտէ պիրի գաթար: վէ արապիլին միլտա-  
րը 9,126,199 միւրէպպա' միլ, տիւնեա գա-  
թաթը սալթընըն պէյտէ պիրինէ Ետըլմ' թի-  
ճարէթ հասէպիլլէ սալթ Ինկիլթէրանըն  
(ճէմիլ' միւսթէմիլքեաթը խարիճտէ թուլթու-  
լարաղ) կէլէն պիր սէնէ զարֆընտա օլան  
իլարաճաթը 293,939,373 լիւրալը, վէ իսթա-  
լաթը 390,018,567 լիւրալը օլմուշ տըր: Պու-  
սէնէ զարֆընտա Ինկիլթէրանըն սալթ քէն-  
տի միւսթէմիլքեաթընա Եոլլաթըլը Եչեա  
88 միլիօն լիւրա զըյմէթիլնտէ, վէ անլէրալէն  
սալթուռ ալարըլը Եչեա 93 միլիօն լիւրա զըյ-  
մէթիլնտէ օլմուշ տըր: Եչօյլէ քի Ինկիլթէր-  
ա թիւճարէթիլն իսթալուռտան զիյատէսի  
քէնտի միւսթէմիլքեաթը իլ օլմուշ տըր:

Լօնտա, Սեպ. 25, 1886 \* \* \*

ՇՈՒՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

Բուսի 25 Հոկտեմբեր, վե Արաբիական 6 Նոյեմբեր 1886

ՊՈԼԻՏԱՐԻՍՏԱՆ ՄԷՍԷԼԵՍԻ

Պէտք է ըստ Սօսթիանայի ըստ ի քիւնաւոր կէջէն փառար կիւնիւ Թըրքիական իճրա օլունմադլէ Մ. Սթամպուլօֆ պէր վէճի ի զիւր պէյմանմայի զրաւթ էլէտի :

«Փրէնս Ալէքսանտրըն իսթիֆաւնտան սօնկրա հիւքիւմէթ ումուրը իտարէյի տէր իւհտէ իլէ ասայիլի վէ էհալինին մալ վէ ճան վէ նամուսընը մուհաֆազայէ պէյլի զայրէթ էթմիշ տիր : Պիր սէօլ իլէ հիւքիւմէթին սա՛յ ու զայրէթի ալաֆրանկա օգոստոսըն էրմի պիրինտէ լուգու՝ պուլան գըլաւն մուհալ օլտըրը պուհրանտան մէմլէքէթի գուրթարմադտան իպարէթ օլմուշ տըր :

Հիւքիւմէթ պիր փրէնս ինթիլապը իլիւն Սօսթիանայի տա՛վէթ էթմիշի քէնտինին էն մուհիւմ ֆէրաիլի՝ ատտ էթմիշ տիր :

Հէր պիր իտարէ ի մուլազաթէթին միւլաթէլա օլտըրը միւլաթիւթ իլէ պէրապէր պիւլա միւլաթիւթը մուհիւմէ իքմալ օլունուպ, պու կիւն մէպուսանը միլլէթին իճթիւմ էթմիշ օլմալարընը հիւքիւմէթ մէմուսնիլէթիլէ կէօրիւյօր :

Մէմլէքէթին մէնաֆիլին էլ ճան ու տիլ զայրէթ էտէճէք պիր փրէնս ինթիլապ էտէճէթինիլէ զալիլէն իւմուլար օլտըրըմըտան, Սօսթիանայի քիւնաւորը իլան, վէ սա՛յ ու զայրէթէթինիլիլէն Հազգ թարաֆընտան միւլապարէք գըլընմասընը թէմէնիլ էտէթիլ :

Իշպու պէյմանմալէ հէյէթ ի նէյապէթին իւլէ ա՛ղալարը թարաֆընտան իմալանմը իւտի : Մ. Գարալէլօֆ Սօֆիտտա զալտըրընտան իմալանմը պա թէլէկրաֆ իլթա էթմիշ տիր : Մ. Գարալէլօֆ քէնտի թէ՛սիլինի զայլ էթմիշ օլտըրընը կէօրէթէք Մ. Չանգօֆ իլէ իսթիլարէյէ պալաւմը տըր, վէ միւլաթիլէյին Բուսիա թարաֆընը իլթիլաւմ էտէճէթի զանն օլունմադտա տըր : Մ. Սթամպուլօֆն էֆքէտարընճա Մ. Գարալէլօֆն հէյէթ ի նէյապէթտէն իսրաճը տալիլտէ գալմասընտան զիլատէ մազարրաթը օլաճադ տըր : Փազաթ հէյէթ ի նէյապէթին օլ պիր ա՛ղաւը, եսնի պին պալը Մուլգուրօֆ Մ. Գարալէլօֆն ընթապաթընտան զիլատէսիլլէ նէֆրէթ էթմէքտէ տիր, վէ զալթէն Գարալէլօֆ իլէ Մուլգուրօֆ մէյանէսիլտէ չէտիտ մուլապէսէթիլ լուգու՝ պուլմուշ տըր :

Սօսթիանայի ըստ ի քիւնաւորը պէյան էտէն թէլէկրաֆտա, «Իքի կիւն տէվաւմ էտէճէք օլան թէտգիլ ի ինթիլապաթտան սօնկրա, իւլէ տէօրթ կիւն զարֆընտա փրէնս ինթիլապ էտիլէճէթինտէն, մէճիլին գըլասա պիր միւլատէթ սիւրէճէթի» տալիլ պիլտիլիլմիշ տիր : Պու թէլէկրաֆտան անկալըտըղընա կէօրէ, Բուսիանըն արգուսը մուլաթիլինտէ օլարադ փրէնս ինթիլապը թէ՛սիլ էտիլմէյէճէք տիր : Հէյէթ ի նէյապէթ ումուրը իտարէյի թէյիլմ էտէ պիլէճէթիլիլ գալիլ պիր հիւքիւմէթին պիր ան էլլիլէ թէ՛սիլինտէ, վէ հալը հաղըրըն պուհրան վէ գալարալըղընա պիր իսթիլաւմ վէրիլմէսիլտէ վիլատէսիլլէ արգուսընը պուլունմադտա տըրլար : Մ. Սթամպուլօֆն պէյանընա կէօրէ, Բուսիանըն էտէճէթի ետընը պիր նամլէտ թագալիլմ էթմէք օլունու, օ տալիլ տէրալ ինթիլապ օլունաճադ տըր : Էյէր ինթիլապ օլունան փրէնս Չանգօֆ թարաֆտարը օլան պիր վիւքէլա սէլմէք իսթիլ իսէ, պէօյլէ էթմէյէ ազատ օլաճադ տըր : Փազաթ պիր փրէնս ինթիլապընա գաւտար էյէր միլլէթէ խօշ ի-

սէ հէյէթ ի նէյապէթ մէ՛ մուրիլէթիլէնտէ տէվաւմա պօրճու տըրլար : Բուսիա թարաֆտարընըն թահրիլ ու թէլլիլիլտէն մալտա ինթիլապ էտիլէճէք սա՛լիլ միւլաթիլաթար տալիլ վար տըր : «Հիւրիլլէթ» նամ զաղէթանըն միւլէլիլիլ օլան Մ. Սթօյանօֆ թէ՛սիլին հէյէթ տալիլ միւլաթէթիլ պիր տալմ օլունու, ճիւմհուրիլլէթ թարաֆտարը օլան պիր ֆըրգանըն ըլիլիլ պուլունմադտա տըր : չէօյլէ քի հէյէթ ի նէյապէթ պիր նամլէտ թագալիլմ էտէմէտիլիլ հալտէ, Մ. Սթօյանօֆն ճիւմհուրիլլէթ իլանա էհալլիլ թէլլիլ էտէճէթինտէն գօրղուլմադտա տըր :

Փրէնս Ալէքսանտր, Սօսթիանայի քէնտինիլ թէքրար ինթիլապ էտէճէք օլուն իսէ, պու մէ՛ մուրիլլէթիլ գապուլ էթմէյէճէթին պէյան էթմէլէթի իլիւն տօսթիլարընտան իքիլինի Թըրքիայա կէօնտէթիլ տիր : Հալ պէօյլէ օլտըրը հալտէ, Փրէնս հաղըթիլլէթինտէն տօսթիլարընըն միւլաթիլլէյին ինթիլապընտան տարֆը նազար էտէճէքլէթի ինթիլապ տըր : Մէմլէք պիր դալ կիւն զարֆընտա հալլ օլունաճաղընտան, քիլին սէլիլմէսիլին ինթիլապիլլէթինտէն պահա էթմէք ֆալիլտէսիլ տիր :

Կէլէն հաֆթա Բուսիա տօնանմասընտան քիլիլէք պիր զըրիլ Վարնայա լաւը օլտու, վէ իլէնճէնսիլի կիւնիւ վալիլ օլ մէքըլլէթըն գօմանտանը դարայա չըղը պիլլիլ օլունու սօլալարընտան պալըտընը զիլարէթ էլէտիլ : Ճուլմա կիւնիւ տալիլ Մէլլէք նամ ճէսիլմ զըրիլ տէրոնիլտէ 18 թօլ վէ 418 'ասալէթիլ պահրիլլէ պուլունտըրը հալտէ Վարնայա էթիլիլտիլ : Պու վալիլարըն կէլմէսիլտէ խուսուսիլ պիր մազալտ օլունալըղընա թէվաթուրար շուլու՝ պուլունտընտան, ճէնէրալ Գօլպարս Թըրքիայա պիր թէլէկրաֆ քէլիլտէ էտէթէք, զըրիլլարըն կէլմէսիլ քէնտի մաթիլապարընըն նէթիլճէսիլ օլտըրընը, վէ իլթիլէքա էթիլիլ շէյէթ թէքրարընտըղընալտէ, զըրիլլարըն քէնտի վալիլլէթիլլէթիլ իլիլա էտէճէքլէթիլ պէյան էլլէթիլ տիր : Պու թէլէկրաֆ 'ազալիլմէ միւլաթիլլէյի օլունու, 21 ինթիլապընտա զիլմէտիլալ օլարադ հալալ էտիլլիլ օլան զալիլթանըն տէր հալ աղատ պրալընտանը մաթիլալ էտիլ, պու խուսուստա սէրիլէն ճէվալ վէրմէլէթիլ թալէլ էթմիլ տիր :

Հէյէթ ի նէյապէթ զիլատէ մուլաթիլմէթիլն նէթիլճէսիլտէն գօրղարադ թահրիլ թէվիլլիլտէ պուլունտան զալըթանըն սալը վէրմիլ տիր : Տէրոնիլ մէմլէքէթէ տալըլան իշպու 84 խալիլլէթիլ իւլաճալ Ֆիլիթիլլէթիլ էթիլլէթիլ ինրադ էթմէք մէրալըլա Սամսունը գուլարալընա չըրա պալալըլ էթիլլէթիլ տըրալնա սալը վէրալիլ թիլլէթիլլէթիլ թէլլիլ էթմիլ տիր :

Հէյէթ ի նէյապէթ Բուսիայ թէլլէթիլ էթմէք իլիւն մէքըլլէթ խուսուստա պօլուն էյաթիլտէն սօնկրա, 'աճէպա տէվլէթ ի մէքըլլէթէն սա՛լիլ մաթիլապարընա մուլաթիլմէթ էտէ պիլլէճէք մի : Բուսիա քէնտի մէ՛ մուրը մաթիլալտէ կէտիլլէ Սօֆիանըն իտարէ ի էօրֆիլլէթէն չըգարըլմասընը տալիլ մաթիլալ էթմէքտէ տիր : օրատա պուլունտան Չանգօֆ թարաֆիլլէթիլ կէնիլ պիր վիւքէլա թէլլէթիլլէթէն էլլէթիլ Գօլպարս Սօֆիա մուհաֆըրը օլան 'ասքէթիլ գօմանտան իլան էթմէք 'ալմ ու նիլլէթիլտէ պուլունմադտա տըր : Պունտան մա՛տա Բուսիա Սօսթիանիլլէն տալըլտըլ թէքրար ինթիլապընը մաթիլալ էթմէքտէ տիր : Փազաթ հէյէթ ի նէյապէթ իլլէթիլ թէլլէթիլ պիլլիլմէյէ Սօսթիանայիլ թահրիլ էտէթէք պու սօն մաթիլալ պա մուլաթիլմէթիլ իւլիլալ էթմէքտէ տիր :

Փրէնս ինթիլապընտան սօնկրա Բուսիանըն նէ մէպէք ինթիլապ էտէճէթին անկալապա հէր քէս մէրադ իլէ պէլլէմէքտէ տիր : Բուսիանըն Պուլլարիլթանը իսթիլա էթմէյէճէթինտէ տա՛լիլ էլան թէ՛միլնաթ վէրիլմէքտէ տիր, մէկէր քի իսթիլա խուսուսընտա Ալմանիլա իլէ Ալթիլար իլլանա՝ էթմիլն : Փազաթ Ալթիլարըն տա պէօյլէ պիր շէյէ ըալիլ օլմասը միւլաթիլիլ կէօրիլմէքտէ տիր : Բուսիանըն Պուլլարիլթանը իսթիլա էթմէյէ պիր պէհանէ տըրալըր զանն օլունմադտա տըր : Ճէնէրալ Գօլպարս իլիւն տալիլ պէօյլէ պիր պէհանէ պուլալմալ էմքան խարիլճինտէ տէյիլ տիր : Միւլաթիլլէյին չալաւսընա մուլաթիլլէ ի ճէպիլլէ վալըլ օլուն իսէ, պէօյլէ պիր մուլաթիլլէն Պուլլարիլթանը իսթիլալ միլտարը քէսֆիլ պիր սէպէպ սալըլաճաղը զանն օլունմադտա տըր : Փազաթ ճէնէրալ հաղըթիլլէթիլ օլ տէրէճէ հիտտէթիլ մուհիլ պիր մէպէք թուլմադտա տըր քի, դանը սըճադ պիր վաթանիլլէթիլն նէ էթմէյէ թէճրիլլէ օլունաճաղընը քիմալ պիլլէմէլ : Պիլ 'ալա Սօֆիտտան Գիւլէլ Կալէլէ քէլիլտէ օլունան պիր թէլլէկրաֆա կէօրէ, Բուսիա Սօսթիանայի շուլ չարթ իլէ, եսնի Սօսթիանայիլ վէ ինթիլապ էտէճէքլէթիլ ֆրէնսին Պուլլարիլթանըն խարիլճի ալապաւընը Բուսիայա թէլլիլմ էթմէլլէթիլ, վէ Պուլլար օրտուսընա Բուսիա զալիլթիլլէթիլն նաալընա ըալիլ օլմալարը չարթիլլէ Սօսթիանայիլ թաալիլ էտէճէք իմիլ :

Պուհրանը հաղըրէտէն նէլլէթ էտէն շուլ միւլաթիլալ նէթիլճէթի կազմալ խօշ տըր : Պուլլարիլթան իլէ Սըրպիա արաւընտա օլան դատիլմ ալապա ի տօսթանէ թէքրար պալլաւմը, վէ Պուլլար մուրաթիլալ օլան Տօգ Սթրանսքի Գրալ Միլան հաղըթիլլէթիլ իլէ չալսիլ պիր միւլապաթտա պուլունմը տըր : Իշպու իքիլ տէվլէթիլ արաւընտա օլաճադ ինթիլապըն էսապարը տալիլ թարաֆէյնտէն գապուլ օլունմը տըր : Պուլլարիլթան իլէ Սըրպիանըն արալարընտա ճէրէյան էտէն խուսուսթիլն տէֆիլ իլիւն օլան սա՛յ ու զայրէթիլլէթիլ ֆիլ հաղիլլէ մէտնէ շայաւ տըր : Խիլանէթտէ պուլունմալարըն աղատ պրալըլմասը, քէնտի մէմլէքէթիլտէ տալիլ իսթիլալ էթմէքտէ պուլունմալարալ պիր ճէսարէթ օլտըրընտան, պու խուսուս Գրալ Միլանա խօշ կէօրիլմէյէճէք իսէ տէ, հէյէթ ի նէյապէթիլ պու հարաքէթիլ մէճալուն օլտըրընը հիսս էթիլլէթիլտէն Գրալ հաղըթիլլէթիլ անլէթիլ թագալիլ էթմէյէճէք տիր :

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

1877տէ Բուսիա իլէ թիւրքիա արաւընտա վուգու՝ պուլան մուհարէպէնիլ թիլլէթարը իլիւն կէլէն փազար կիւնիւ Սան ֆէթրա պուլունտա Չար հաղըթիլլէթիլ տալիլ հաղըր օլտըրը հալտէ, պիր հէյէթ ընթա էտիլլիլ : Պու հէյէթ 93 այադ կիւքսէթիլլէթիլ օլունու, պալլընա մուհարէպէն էսաալընտա զալթ էտիլլէն թիլլարտան կալըլմը, վէ հէյէթիլ իւլաթիլնտէ տալիլ պիր ֆիլթուհալթ սանէթիլ գօնուլմուշ տըր : Պու մուհարէպէտէ Բուսիանըն թէլլէթիլալընըն նէ գաւտար օլտըրը հէյէթիլն պիր թարաֆընտա կաղըլմը տըր : Պու թահրիլալ կէօրէ, պու մուհարէպէյէ Բուսիանըն պիր կրան Տուգալը, պիր չօգ ճէնէրալ վէ մէ՛ մուրիլտէն մա՛տա 100,000 նէֆէր 'ասքէթիլ գուրալան կիլթիլ տիր :

Հէյէթիլն ըստիլ ընթալնտէն սօնկրա Չար վէ Չարիլա հաղարաթը զալըլթանալ պիր զիլաթիլ քէլիլտէ էթմիլլէթիլ, վէ էսան ի զիլա-

Ֆէթտէ Զար հաղորդելի խնամելի ի սա-  
պրդէլէրնունն տալով զապրթանա քէնտի  
մէննունիցէթինն 'արդ էթմիւ իսէ տէ, հալը  
հաղոր հաղորտա պիր շէյ տէմէմիւն տիր:

Պու քէյթիցէթի պիր ֆուրստի 'ատա է-  
տէրէք, Բուսիա զապրթալարընանքէօր պու-  
լունտըզարը իսիւն Պուզարըլարը թաղալին  
էթմէքտէ տիրէր:

Պու մէս'էլէ Բուսիա միւ'էլիֆիլէրինէ էյի  
պիր սէրմայէ օլմուշիսէ տէ, անլէրին պու իթ-  
թիհամը փէք օ զատար սուրու տէյիլ տիր:  
Բուսիա սատէճէ Պուզարըլար տաղու օլան  
մուհապէթիստէն տէյիլ, անճաղ դըմէն սա-  
լի մէնաֆի'ի շախմայէ տուլըլուսըլէ մուհա-  
րէպէյէ պաշլալար: Վէ մուհարէպէնիննէթի-  
ճէսի օլարագ, թաղմիւնաթտան մա'տա Պէ-  
սարապիլանըն էփէյի պիր դըմիւնը, վէ Ասիա-  
տա Գարս իլէ Պաթուս տալի տալիլտէ  
օլարագ պէօյիւք պիր դըթ'ա ի 'արաղի ետի  
թէսարըլուքնա կէպիւրիւն տիր: Պուզարըլար  
Բուսիայա միւննէթալ օլտըզարընը հիսս  
էթմէքէ պէրապէր գուլիլէթի գօմշուլարը  
իլէ տալի տաթմանէ մուհամէլէտէ պուլուն-  
մագ իսթէրէլէ իսէ տէ, Սուլթանըն հու-  
գուգը հիւքմիւնիսի թանըլարագ ազատ  
օլուպ, քէնտի գալմանին ի էստիլէրին մու-  
ճիպինճէ եաշալագը Զարըն իրաւէթինն գուլ  
օլմալտան էփլա սալարըլար:

—Յրանսըլ զապրթալարընտան պա'զըլարը  
իսիլիլէրին Մըսըրտան տէրնալ չըպիւսընը  
եալիս հիւ տէյիլ իսէ թալիլիլէ էտէճէքէրի  
վաղթը թա'նիս էթմէլէրինն մաթլուպէ Յը-  
րանսա հիւքիւմէթինն իճպար էթմէքտէ տիր-  
լէր: Թա'ն զապրթալար հէր նէ գատար իսի-  
լիլ 'աւքէրինն Մըսըրտա գալմանըն, Յը-  
րանսանըն թէ'սիլինն հէմտալի պիր տէրէ-  
ճէյէ գատար Յրանսանըն մէնաֆի'ինն մա-  
զարըլարը 'ատա էտէր իսէ տէ, պու եօլտա  
օլան միւշըլիլթը տալի հիսս էտէրէք, Մըս-  
ըն էլ ան քէնտի պաշլընա գալմալարընը  
տալի պէյան էտիլ, իսիլիլ 'աւքէրի Մը-  
սըրտան չըպըզտա, անլէրին ետէրին թիւ  
տալուրաճագ տէյիլ սու'ալ էտէր: իսիլիլ-  
լէրին Մըսըրտա գալմանը նէ տէրէճէ իթի-  
րաղ գալտըրըն իսէ, Յրանսըլարըն գալմա-  
սը տալի հէման օ գատար իթիւրաղ գալ-  
տըրըլ:

Պուստան մա'տա Թա'ն չուսու տալի պէ-  
յան էտէր քի, Յրանսա սիւհա միւրաճալթ  
էթմէյէրէք սատէճէ սէօլ իլէ իսիլիլլէրին  
Մըսըրտան չըպիւսընը թալէպ էթմէքէ պիր  
շէյ զապրթանագ. պուստ իսէ, եա'նի իսի-  
լիլլէր իլէ պիր մուհարէպէյէ կիւրիւմէյէ իսէ  
Յրանսա հիւքիւմէթի տալա րաղի օլմալ:

Յրանսա Մըսըր մէս'էլէսի խուսուսընտա Ալ-  
մանիայը իսիլիլլէր 'ալէյիլնա էթմէքէ  
չալըլա պիլէ մուլաֆիֆագ օլաճալը իթի-  
մալ տէյիլ տիր: Եաղընլարտա Ալման հիւ-  
քիւմէթինն քէս'ի զապրթալար իսիլիլթէրա  
իլէ Ալմանիա արաւընտա օլան միւնապէթ ի  
տաթմանէտէն պահս էթմիլի սըրատա միւս-  
թէմիլքեթ խուսուսընտա իսթմալիլէր օլ-  
մամըլ պա'ղը մէս'էլէլէրին տալի իքի տէվ-  
լէթլէրին մէնաֆի'ինն միւսալիս պիր հալտէ  
ֆալ օլունաճաղըն պէյան էթմիլ տիր:  
Աֆրիկանըն շարք ճիհէթինտէ Ալմանիա միւս-  
թէմիլքեթը պուլունտըլընտան, Ալմանիա  
պիլթմալի' մահալ ի մէքիւրէ կէօթիւրէն  
եօլըն իսիլիլլէր մա'րիֆէթիլէ մուհաֆաղա  
էտիլմէսինն Յրանսըլար ետիլլէ մուհաֆա-  
ղա էտիլմէսինն թէրճիհ էտէճէք տիր:

—Հոկ. 28տէ Պարթուլի հէյքէլինն Նիւ  
Եօրգ լիմանընտա քէս'ի իլէք մու-  
թանթան պիր սուրէթտէ իճրա էտիլտի, վէ

հէր նէ գատար հալա տիւմանը օլուպ եաղ-  
մուր տալի կէլիւքաէ իսիլ իսէ տէ, պու զիլ-  
նէթի թէմալա իսիւն թաղալին 100,000  
էնալի հաղոր պուլունտագտա իսիլ: Վէ պիւ-  
թիւն շէյ Սմէրիգա վէ Յրանսա պալատագ-  
լարըլէ թէլիլն էտիլմիւն իսիլ: Էսնա ի զիլ-  
նէթտէ Մ. ալ Լէսէֆա պիր նուլթ իրաւ  
էթմիլքտէն սօնկրա, Ամէրիգա գօնիլքէսի ա-  
ղաւթտան պիր տալի պիր նուլթ իրաւ  
էտէրէք, պու հէյքէլին Յրանսա ճիւմիւր-  
լէթի թալաֆընտան քէֆիլքէսի պուլունտան  
Սմէրիգա ճիւմիւրիլլէթինն պիր ետիլիլար  
տէյիլ թաղալի էտիլմիւն օլտըլըն պէյան  
էյլէտի: Հէյքէլին իսիլլէրինն էթմիլմիւն  
օլան փէրտէ ալըլարընտա կէրէք տօնանմա-  
տան վէ կէրէք գալալարտան 300 փորէ  
թօփ էնտալթ էտիլտի, վէ լիմանտա պու-  
լունտան 100տէն զիլալտէ վալիօրըլըն ճիւմ-  
լէսի պիրտէն տիւսիւք շալմաղա, վէ քիլիսէ  
չալըլըն հէֆիսի փուրմաղա պաշլատըլար:  
Բէ'իս Գիլիլլէնտ հէյքէլ ի վիւքէլա իլէ պիր-  
լիլտէ պու զիլլէթտէ հաղոր օլուպ, պիր  
նուլթ իրաւ իլէ հէյքէլի մա էլ մէննունիլէ  
գալալա էյլէտիլլէրինն պէյան էթմիլքտէն  
սօնկրա, Յրանսա սէֆիլի տալի պիր նուլթ  
իրաւ էյլէտի: Իշալա հիւրըլլէթ հէյքէլինն  
ուգուլըլը 131 ալալ օլուպ, իւղէրինն դ-  
նուլտըլը քիւրսի իլէ պիրիլքտէ սուտան  
հէյքէլինն պաշլընա գատար օլան եիւքտէքլը  
303 գատէմ տիր:

—Սան Յրանսիւրտան քէյիլտէ օլունտան  
պիր թէլէկրաֆ գօլէրանըն Գօրէպտա թա-  
րիֆ գալալա էթմէք տէրէճէէ չիտտէթլէ  
հիւքիւմիւն իճրա էյլէտիլլէրինն պէյան էտիլթ:  
Գօրէպտան փաթիլթալթ օլան Եօլըն 200,000  
սէքէնէսի օլուպ, հէր կիւն անլէրտէն 1,000  
քիլի էթմէքտէ տիր: Պիր իլլէթինն պու տէ-  
րէճէ չիտտէթլի խաաթաթընն թէվարիլ-  
տէ զիլքի պիլէ եօգ տըր: Էնալի ճէնաղէլ-  
լին տէֆիլինտէն սարֆը 'աղալար էթմէյէ  
պաշլալարըն, վէ պիւթիւն շէյ էտիլթինն  
քիւլիլլէն թէլէք օլաճաղընտան գօրգուլագ-  
տա տըր:

ՏԱԽԼԷՅԷ

Կէչէն վաղար կիւնիւ պիրի 16, վէ օլ պի-  
րի 17 եաշընտա իքի կէնճ իսթմանալ ճիւս-  
ընտա Գանտիլլինն արալա թալաֆընտա ա-  
վա չըպըլար իքէն, անլէրի սօլմագ մէրա-  
մըլլէ իւշ մուհաճիլ իւղէլլէրինն հիւճուլ  
էթմիլլէր: Հայտուլարտան պիր Օսլալ  
Պէրզօլիս իսթիլտէ օլան քիւլիւք կէնճի թու-  
թուպ էտէր եաթըրըլ, վէ եաթաղմընը շէք-  
միւ, վէ մուհալէթէթ էթմիլլինտէ քէնտիլի  
էթմիլլէրէճէյինն տա'ր թէհալալթտա պու-  
լունտուլ տըր: Յաղաթ Օսլալա պիր ֆուր-  
սաթ պուլտըլը կիլի հայտուլարն պէլինտէն  
տալալմալընը շէքտիլի կիլիլ աթէլ էտիլալ անը  
էթմիլլէրիլ տիր: Օլ պիր մուհաճիլլէրտէն  
պիրի պուլունտ կէթմէքլէ Օսլալար թէքտիլ  
իսիւն տէօնտիլլէնտէ Օսլալալ անըն իւղէ-  
րինն տալի աթէլ էտէրէք անը տալի վուր-  
մուլ տըր: Պաղի գալան մուհաճիլ վուգուլ ի  
հալի կէթմէքլէ ֆիւրարէ եիւլ թուլթուլ: Պա-  
տէհու Օսլալալ քէֆիլիլլէ Գանտիլլէյէ 'ալ-  
տէթլէ վուգուլ ի հալի նաղ էյլէմիլլէր: Գի-  
լիս տալի կիլիլալ եաղալը խըրըլ իլէ քէ-  
ֆիլիլլինն ճէնաղէսինն կէթիլլէրիլ տիր:

—Մէ'էդունէն Սմէրիգատա պուլունտան  
Միւթթէհիլտէ ի Սմէրիգանըն իսթմանալ սէ-  
ֆիլի Մ. Գօքս, Գօնիլլէտէ քէնտիլլէ թէք-  
լիֆ օլունտան պիր մէ'մուրիլլէթի գալալա էթ-  
միւն օլտըլընտան, իսթմանալալ 'ալտէթ էթ-  
մէյէճէք տիր:

—Գըլ պու սէնէ չիտտէթլէ պաշլալար:  
Գարա տէնիլլին Ասիա սէվալիլլինտէ փէք  
չօգ դար եաղմըլ, վէ Թրապըզն վիլալլէթինտէ  
գարըն քէսրէթիլլինտէն տաղ կէչիլալէրի գա-  
լմամըլ օլտըլընտան, չօլալար սիւրիւլէրի-  
նի օլալարա էտիլմիլլէ միւղթէտար օլալա-  
մըլար տըր: Էտիլլէտէն տալի չիտտէթլի  
սօղուլ խապէլլէրի կէլմէքտէ տիր: Շարպի  
Բուլլէլլէյէ տալի էփէյի դար եաղմըլ տըր:  
Տէնիլլէ չիտտէթլի ֆուրթուլալար սէյլ-  
պիլտէն պիր չօգ վալիօրար տահա էյի հա-  
վալա պէքլէմէք իսիւն լիմանլարտա մէքս  
էթմէյէ մէքպուր օլունտալար տըր:

—Ալէլէլտէ օղունտըլընա կէթիլ, իսթման-  
ալուտա Սիւրեանի Գաթիլլէրին ֆաթիլք  
վէքիլի Յարուլիւն վաղապիտա պիր րու-  
պանա եաղըլմագ թալար ու հարէքէթտէ  
պուլունտըլը իսիւն հիւքիւմէթ 'ալ'րիֆէթիլ-  
լէ մէ'մուրիլլէթինտէն 'աղ էտիլիլ վալմանը-  
նա սիւրիլին էտիլմիւն տիր:

—Եաղընլարտա վաղ' էտիլլէն 'աղքէլի ել-  
նի գանտըն թալալիլ էտէն իրաւտէ ի Շա-  
հանէ սիւսուր էթմիլ տիր: Պու գանտըն մու-  
ճէպինճէ գուր'ա ուսուլը լաղլ էտիլմիւն օլուպ,  
իսթմանալ էնալիս իսթմանալ թուլալարալ  
20-40 եաղընա գատար օլան պիլ ճիւմէլէ  
հալի ի Միւսիլմէ իքի սընըլար թաղալի էտի-  
լէճէքլէր: Սըհէթ ի պէտէնիլլէրի պէր քէ-  
մալ օլուպ խըտմէթ ի 'աղքէլիլլէյէ միւնապիլ  
սալըլալարըն ճիւմէսի տէր հալ սիլք ի 'աղ-  
քէլիլլէյէ տալիլ օլուպ իճագ էտէն թալալ-  
լարալ թէվիլ էտիլլէճէքլէր: Իքիլլէ սընըլ,  
վիւճուլտէ մա'ղուրիլլէթի օլանլարտան, վէ  
միւլթիլլէթի սէյլալլէրտէն տալար պիրիլլէթի  
սընըլալ տալիլ օլմալարալարտան 'իւպարէթ  
օլուպ, անլէր քէնտի խանէլլէրինտէ գալա-  
ճաղար: Ֆաղաթ մուհարէպէ էնալարտա  
անլէր տալի սիւհա տա'լլէթ օլունտալար  
տըր: Պիրիլլէ սընըլ Դիւլլէթ թէվիլլէ օլու-  
նուպ, իւլէ, եա'նի մուլաղալալ, քէտիլ, վէ  
մուլթիլլէթի գըսմալարտան մուհալալէթ օլա-  
ճագ տըր քի, միւլալտէթ ի մուլաղալալէթ պիլլէ  
միւլալտէթ ի քէտիլլէ սէքիլ, վէ միւլալտէթ ի  
մուլթիլլէթի պիլլէ սէնէտէն 'իւպարէթ օլու-  
ճագ տըր: Սուլ զաղթընտա հէր պիր թա-  
լուրըն էֆրատը 400 օլուպ, մուհարէպէ էս-  
նալընտա 800 էպալիլ օլաճագ տըր: Հալը  
վաղթըն էտիլլէ օլարագ սիւլալարի տալալ-  
ընտա տալիլ օլմալ իսթմէլլէրիլ աթլարըն  
քէնտիլլէր թէտարիլ էթմէք շարթըլլէ սիւ-  
վարի քէտիլլէ պալարընա կիրէ պիլլէճէքլէր:

—Սալը կիւնէն Մարմարտան կէչմէքտէ  
օլան պիր իսիլիլ վալիօրը պիր եուհան կէ-  
միլլինն չարիմալըլլէ կէմի գարգ օլուպ, կէ-  
միլլինն գալիլթանը իլէ թա'րիֆէտէն տէթուլ  
պօղուլմուշար իսէ տէ, պալիլ գալան պէլ  
թա'րիֆէ վալիօրըն մուլալլէթիլլէ գուլթու-  
մուշար տըր:

—Իսթմալալալալ օղունտըլընա կէթիլ, եու-  
նան հուտուլընտա պուլունտան մէշուր թէ-  
քէ նամ շաղի տէրալթէ էտիլմիւն տիր: Բէ-  
ֆիլլէրինտէն իսիւն տալի էթմիլլէրիլլէ  
օլուպ, պալիլ ֆիւրարէ մուլալֆիֆագ օլուն-  
լար տըր:

ՍՈՆ ԻԱՊԷՐԼԷՐ

Մանտալիլալ վիւրուտ էտէն պիր խապէրէ  
կէթիլ, Պիրմալը 'աղարա կիւնէլլինն Միւսիլ  
շէհրի իւղէլլէրինն իսիւն տալի էթմիլլէրիլլէ  
օլուպ, պալիլ ֆիւրարէ մուլալֆիֆագ օլուն-  
լար տըր:

—Փարիստէն Նոյ. Կտէ շէհրիլլէքէ քէլիլտէ  
օլունտան պիր թէլէկրաֆա կէթիլ, էվրօլա-  
նըն սուլ իսթմալիլլինն իւղալար իսթմը  
իսիւն, փրէնա վալալիլլինն փրէնա Ալք-  
սանտըն խալէֆի օլմալալ հաղոր օլաղընտ  
տա'ր Գօլէնհալալան խապէր ալընմըլ տըր:

—Պուլարիսթմանըն իսթմիլլէ նաղըլը Մ.  
Նալէվիլ, Պուլարիսթմանտա քէնտիլտէ էտի-  
լլէն Բուս թէպալալարընը քիւլիլ օլտըլըն  
ճէնէրալ Գօլարալալ սու'ալ էթմիլքտէ, միւ-  
մալիլլէ, Բուս թալալալարընը քէնտիլտէ էտի-  
մէսինն մուլիլիլ պիլլալթ Պուլարալ հիւքիւ-  
մէթի օլտըլընտան, անլէրին իսթմիլլէ զիլք  
էթմէյէ իսթիլլալ օլմալտըլըն, վէ պէյլէ  
պիր մուլալլէլլինն թէքթրիլլինտէ պիլ ճիւմ-  
լէ Բուսիա մէ'մուրիլլէյէ Պուլարիսթմանը  
թէքէք էտէճէլլինն պէյան էյլէմիւն տիր: Սան  
Փէթրոպուրիլլէն Ժա'նալ Օթէլէլ զաղթալար  
պու ճէվալըն Զարբն 'իւսթիլտէ տալի միւս-  
թմանէն օլտըլըն պէյան էյլէմիւն տիր:

| Ա.Գ.ՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ                                  |        |              |        |
|-----------------------------------------------------|--------|--------------|--------|
| Հոկտ. 23/6, 1886                                    |        |              |        |
| Ե. ու. [գուլի. քէպմէ] 45 48   Բ. Տ. Եօլ սէճմ. 31 25 |        |              |        |
| Ա.Գ.ՉԷ ՖԻՅԱԹԸ, իւրա օմ. 100 դըլտան                  |        |              |        |
| Մէճիլլէ                                             | 408    | Փօլ          | 90 12  |
| Մէթալք                                              | 98 40  | Նաթիլլէ      | 87 31  |
| Պէշէք                                               | 402 40 | Գրիմիլ       | 34 45  |
| Ալթըլք                                              | 402 30 | Լիւրա իսիլիլ | 410 43 |
| Մանէթ գալիլ 9 50                                    |        |              |        |

ԻՍԹԱՆՊՈԼԻՍ  
Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՅՅԱՅԱՆ ՄԱԹԱՊԱՐԵՆԱ ՔԱԳ՝ ՕՐՈՒՄԵՐԸ ՏԵՐ  
Ֆիլմանըլար Եօղուլը Ամիլիգան խան